

**Рамкова концепція
навчання у школі
дітей та підлітків, які нещодавно іммігрували
з особливим врахуванням війни в Україні та її наслідків для шкіл у
землі Північний Рейн-Вестфалія
(оновлена версія 2.0 станом на липень 2022)**

**Міністерство освіти та у справах шкіл
землі Північний Рейн-Вестфалія**

Зміст

Передмова міністра	4
Преамбула	6
1. Прибуття до землі Північний Рейн-Вестфалія	7
1.1 Правова інформація про обов'язкове шкільне навчання та право на проживання .	7
1.2 Близька до школи освітня пропозиція у центральних закладах розміщення та так звані буферні закладах	8
1.3 Консультування	9
1.3.1 Муніципальне управління інтеграцією у землі Північний Рейн-Вестфалія	9
1.3.2 Муніципальні центри інтеграції та Земельне відомство зі шкільної інтеграції	10
1.4 Обстеження перед вступом до школи	11
2. Прибуття до школи та подальше відвідування школи	12
2.1 Навчання за програмою початкової підготовки на початковому ступені і на середньому ступені I	12
2.1.1 Організаційні форми шкільного навчання	13
2.1.1.1 Значення шкільного навчання за межами освітнього курсу	14
2.1.1.2 Перехід з початкової підготовки до звичайної системи	14
2.1.1.3 Створення змішаних класів	15
2.1.2 Основи спеціальної педагогічної підтримки	16
2.1.2.1 Спеціальна педагогічна підтримка учнів, які нещодавно іммігрували,	17
2.1.2.2 Конкретний вихідний стан молодих людей, які нещодавно іммігрували, з серйозними вадами з зон бойових дій	17
2.2 Шкільне навчання на середньому ступені II	18
2.2.1 Гімназійний старший ступінь	18
2.2.2 Професійна освіта	19
2.2.2.1 Пропозиції для підлітків без достатнього рівня володіння німецькою мовою, які нещодавно іммігрували та зобов'язані відвідувати школу	19
2.2.2.2 Пропозиції для підлітків без достатнього рівня володіння німецькою мовою, які нещодавно іммігрували та більше не зобов'язані відвідувати школу	20
2.2.3 Коледж підвищення кваліфікації	21
2.2.4 Визнання уже отриманих іноземних документів про шкільну освіту	22
2.2.5 Визнання іноземних професійних кваліфікацій	22
2.2.6 Визнання іноземних підтверджувальних документів про освіту для вступу до вищих навчальних закладів	23

2.3 Школи повного дня, групи продовженого дня і центри догляду за дітьми, відкриті школи повного дня.....	25
2.4 Ресурси мовами країн походження	26
2.4.1 Навчання мовами країн походження	26
2.4.2 Земельна програма "Посилення освіти у початковій школі за рахунок навчання мовами країн походження – Багатомовність сприяє успішності дітей у навчанні"	26
2.5 "Інтенсивне навчання на канікулах – вивчення німецької мови"	27
2.6 Програма дій "Прибуття і надолуження"	28
2.7 Земельна ініціатива "Жодного атестата без вибору професії – Перехід школа-професія у землі Північний Рейн-Вестфалія“.....	28
2.8 Батьківська мережа.....	29
2.9 Демократична соціалізація у різноманітності	29
3. Шкільна інтеграційна інфраструктура та ресурси	31
3.1 Надання шкільного приміщення	31
3.1.1 Перехідні положення	32
3.2 Бюджет та збільшення витрат.....	34
3.2.1 Бюджетні заходи.....	34
3.2.1.1 Інтеграція шляхом освіти	34
3.2.1.2 Резерв робочих місць Міністерства освіти та у справах шкіл	34
3.2.1.3 Змінні витрати на замісне навчання	35
3.2.1.4 Приватні школи	35
3.2.1.5 Цифрове оснащення.....	36
3.2.2 Залучення персоналу до підтримки освітніх пропозицій для шкільних проєктів у іммігрантському середовищі	36
3.2.3 Вчителі, які нещодавно іммігрували, та вчителі-біженці	37
3.2.3.1 Програма "Педагогічні кадри плюс" та підтримка міжнародних педагогічних кадрів.....	40
3.2.3.2 Про роль українських вчителів в рамках освітніх пропозицій для шкільних проєктів у іммігрантському співтоваристві	41
3.2.4 Федеральні кошти	43
3.3 Системи підтримки	43
3.3.1 Шкільна психологія	43
3.3.2 Шкільна соціальна робота.....	45
3.4 Освітні матеріали.....	46
3.5 Здобуття кваліфікації вчителями, які вже працюють в системі, для викладання німецької мови як другої / німецької мови як іноземної, можливості здобуття кваліфікації в університетах	49
4. Допомога в управлінні у вигляді надання даних.....	49

Передмова міністерки

Земля Північний Рейн - Вестфалія має відбиток міграційної різноманітності, вона є нормальністю у наших школах. Також, якщо міграція вже завжди проходить з різною динамікою, як наприклад в ході посиленої міграції біженців з Сирії у 2015/2016 роках або з України у першій половині цього року, міграція карбує землю Північний Рейн-Вестфалія з самого початку та стане у майбутньому безперервним феноменом нашої землі. Наші школи та наша шкільна інспекція у землі Північний Рейн - Вестфалія отже побудували вже всеосяжний досвід та експертизу щодо інтеграції дітей та підлітків, які нещодавно імігрували, до шкільної системи та будують на цьому нашу актуальну інтеграційну роботу.

Нашою метою було та є завжди при цьому відкривати та покращувати шанси на освіту для біженців та інших дітей та підлітків, які нещодавно імігрували, для того, щоб вони отримали можливість у землі Північній Рейн - Вестфалія продовжити свою шкільну біографію, не зважаючи на переривання у зв'язку з втечею, відповідно міграцією, та успішно її організувати. Для цього є вагомим надавати допомогу в момент прибуття до нашої землі, робити досвідчено школи безпечним місцем, робити можливою з самого початку інтеграцію до шкільного життя, супроводжувати під час переходів та готувати до випуску з освітнього закладу.

Дана Рамкова Концепція надає ґрунтовну орієнтацію щодо усіх існуючих структур, Рамкових умов та систем підтримки, які існують у землі Північний Рейн - Вестфалія щодо інтеграції до шкільного життя дітей та підлітків, які нещодавно імігрували. Також, якщо ця Рамкова Концепція була створена з приводу війни в Україні, вона побудована на десятирічному досвіді інтеграційних процесів у землі Північний Рейн — Вестфалія. Наші надані структури та заходи розраховані при цьому на усіх дітей та підлітків, які імігрували, незалежно від їхньої національності та їхньої країни походження.

Адресатом нашої даної Концепції є усі відповідальні у наших школах, у наших шкільних інспекціях власників шкіл, в яких представництва персоналу та у об'єднаннях батьків, вчителів та також в позашкільних закладах та організаціях громадянського суспільства - перш за все також громадські діячі, без яких самовіддана невтомна діяльність щодо інтеграції не вийшла би! Ви маєте в вашій важливій роботі та вашій вражаючій активній участі мати юридично безпечну та професійно ґрунтовну підтримку.

Я щиро вдячна усім причетним до нашого шкільного життя, які до цього часу та також і надалі, безперервно беруть активну участь у важливому завданні шкільної інтеграції.

Ваша

Доротея Феллер

Міністерка освіти та у справах шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія

Преамбула

У землі Північний Рейн-Вестфалія живуть люди більш 190 національностей. Різноманітність – це наша повсякденність. Ми у землі Північний Рейн-Вестфалія свідомо поставили своєю задачею захищати, цінувати та використовувати на благо всіх людей можливості та потенціал, що виникають завдяки різноманітності людей. Ми хочемо забезпечити орієнтований на інновації та чутливий до міграції розвиток навчання та розвиток шкіл, який ставить на перше місце учнів з їхніми відповідними ресурсами та повсякденними переживаннями.

Земля Північний Рейн-Вестфалія рада вітати сім'ї іммігрантів та біженців. Відкритість та різноманітність – це збагачення нашого соціального життя. Цей принцип треба запровадити та практикувати у наших школах. Сюди відноситься, зокрема, створення належних умов для інтеграції та участі у соціальних процесах. При цьому однакове ставлення в наших школах до всіх учнів, які нещодавно іммігрували, незалежно від їхньої національності, умов проживання та інших атрибутів – це основний керівний принцип нашого розуміння шкільної інтеграції. Земля Північний Рейн-Вестфалія має високоефективну та випробувану систему шкільної освіти, в рамках якої всі відповідальні особи відповідають за те, щоб всі учні досягли поставлених цілей. Мета полягає у якнайшвидшій інтеграції учнів, які нещодавно іммігрували, щоб вони з самого початку були залучені до шкільного життя та стали частиною шкільної соціальної спільноти, у перспективі могли успішно навчатися та почувалися у школі безпечно і комфортно.

Хоча імміграція для нашої землі стала вже характерною ознакою, і ми у землі Північний Рейн-Вестфалія маємо за плечима її довгу та успішну історію, теперішня спричинена втечою від війни імміграція з України створила для наших шкіл дуже особливі виклики. У цій ситуації тим більше важливим є наше сучасне розуміння комплексної інтеграції з самого початку, з повагою до культури та ідентичності іммігрантів, а також наші принципи відповідного законодавству поводження, що у минулі роки було оформлено у вигляді циркуляра "Інтеграція та сприяння вивченню німецької мови для учнів, які нещодавно іммігрували" (Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 13-63 № 3) та на яких чітко наголошує Постійна наукова комісія Конференції міністрів освіти та у справах релігій (https://www.kmk.org/fileadmin/Dateien/pdf/KMK/SWK/2022/SWK-Stellungnahme_Ukraine.pdf). До того ж побудовані структури муніципальних центрів інтеграції, високий рівень компетентності та широкий досвід наших вчителів, керівництва наших шкіл та представників нагляду за шкільною освітою є основою для подолання теперішніх викликів.

1. Прибуття до землі Північний Рейн-Вестфалія

1.1 Правова інформація про обов'язкове шкільне навчання та право на проживання

Кожна особа, яка проживає або постійно проживає у землі Північний Рейн-Вестфалія чи має тут свій навчальний заклад або місце роботи, зобов'язана відвідувати школу (§ 34 пункт 1 Закону про навчальні заклади).

Відповідно до § 34 пункту 6 Закону про навчальні заклади діти шукачів притулку та одинокі діти, які подали заяву про надання статусу біженця, зобов'язані відвідувати школу, щойно вони будуть закріплені за певною громадою і поки вони мають право на проживання. Іноземні діти, які підлягають примусовому виселенню, зобов'язані ходити до школи до моменту виконання їхнього обов'язку щодо виселення. В інших випадках діти іноземців зобов'язані відвідувати школу, якщо виконані передумови § 34 пункту 1 Закону про навчальні заклади.

При цьому згідно з імплементаційним рішенням 2022/382 Ради ЄС від 4 березня 2022 року (Офіційний вісник L 71 від 4 березня 2022 року) біженці - громадяни України, як правило, не проходять процедуру отримання статусу біженця. Натомість вони одразу отримують право на проживання у Німеччині, а згодом можуть отримати дозвіл на проживання згідно з § 24 Закону про порядок перебування іноземних громадян (надання права на проживання для тимчасового захисту). Тому положення, що діють стосовно дітей шукачів притулку про початок і тривалість дії обов'язку відвідувати школу (§ 34 пункт 6 Закону про навчальні заклади), на них не поширюються, а діють швидше загальні правила. Тому відповідно до § 34 пункту 1 Закону про навчальні заклади кожна особа, яка проживає або постійно проживає у землі Північний Рейн-Вестфалія чи має тут свій навчальний заклад або місце роботи, зобов'язана відвідувати школу.

Обов'язок відвідувати школу, як правило, виникає з моменту закріплення за певним муніципалітетом відповідно до п. 4 § 24 Закону про порядок перебування іноземних громадян, тому що, як правило, лише тоді встановлюється місце проживання або постійне місце проживання в муніципалітеті. З моменту загальнодержавного розподілу відповідно до п. 3 § 24 Закону про порядок перебування іноземних громадян та закріплення всередині землі відповідно до п. 4 § 24 Закону про порядок перебування іноземних громадян адресати призначення зобов'язані отримати житло і постійне місце проживання саме у місці розподілу/закріплення (див. 2-е речення п. 5 § 24 Закону про порядок перебування іноземних громадян).

Для підлітків, які вже закінчили українську середню школу та які є старшими ніж 16 років знаходить § 38 абзац 3 пункт 3 Закону про освіту землі Північний Рейн-Вестфалія застосування, згідно якого обов'язок відвідувати школу закінчується перед повним кінцем вісімнадцятого року життя з успішним закінченням повної середньої освіти.

Це означає навпаки, що молоді люди з рівноцінним закінченням з України вже не є зобов'язаними відвідувати школу, навіть якщо вони не досягли 18 річного віку.

Крім того, Постійна конференція міністрів у справах освіти, релігії і культури 10 березня 2022 року ухвалила положення про порядок поводження з дітьми та підлітками – біженцями з України (які зобов'язані відвідувати школу) до літніх канікул, згідно з якими існуючі на території землі положення про обов'язкове шкільне навчання поширюються також і на українських біженців, а діти та підлітки мають бути інтегровані до німецької системи шкільної освіти, з особливим акцентом на оволодіння мовою. Згідно з цим рішенням учням має бути надана можливість приймати додаткові українські пропозиції з навчання онлайн, якщо вони існують.

1.2 Близька до школи освітня пропозиція у центральних закладах розміщення та так званих буферних закладах

Спільним циркуляром тогочасного Міністерства у справах дітей, сім'ї, біженців та інтеграції та Міністерства освіти та у справах шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія від 1 липня 2020 року у землі Північний Рейн-Вестфалія були запроваджені "Близькі до школи освітні пропозиції у центральних закладах розміщення у землі Північний Рейн-Вестфалія" (Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 13-63 № 5). Метою було через пропозиції охопити дітей-та підлітків-біженців шкільного віку, які розміщені у центральному закладі розміщення, ще до їхнього вступу до школи і до виникнення обов'язку відвідувати школу, надати перші знання з німецької мови та запропонувати структуроване навчальне середовище.

Через високий міграційний потік біженців з України деякі із загалом 28 центральних закладів розміщення на початку березня 2022 року тимчасово були перероблені у так звані "буферні заклади", це означає були та відповідно зараз вони призначені лише для українських біженців. У "буферних закладах", у яких вже була організована близька до школи освітня пропозиція, змогли діти та підлітки шкільного віку з України, ще до того, як йти до школи, відчувати структурований навчальний день та здобути базові знання з німецької мови.

Близька до школи освітня пропозиції у центральних закладах розміщення організується педагогами землі на підставі педагогічної концепції Міністерства освіти та у справах шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія. Ці педагоги проходять всебічне навчання і отримують комплексний супровід для здійснення своєї діяльності у центральних закладах розміщення. Вони працюють з програмою "Основний словниковий запас для вивчення німецької як другої мови", яка була розроблена некомерційним товариством з обмеженою відповідальністю "Дослідницько-консультаційний центр" при Кельнському університеті. Мета цієї програми полягає у тому, щоб за допомогою основного словникового запасу німецької мови швидко почати спілкуватися в рамках розмовної мови. До самої програми відносяться матеріали для вчителів та учнів, а також спеціальні навчальні курси для освітян. В рамках матеріалів Основного словникового запасу для вивчення німецької як другої мови у центральних закладах розміщення та

буферних закладах, в яких організується близька до школи освітня пропозиція, надаються двомовні німецько-українські, німецько-російські та німецько-арабські допоміжні комунікаційні засоби

На сьогоднішній день у бюджеті Міністерства освіти та у справах шкіл передбачено 50 робочих місць та 250 000 євро матеріалів у шкільній сфері. Міністерство у справах дітей, молоді, сім'ї, консолідації, біженців та інтеграції надає крім того у розпорядження бюджетні кошти у розмірі 2,25 млн євро на матеріали.

Додаткову інформацію про близьку до школи освітню пропозицію у центральних закладах розміщення та буферних закладах можна знайти за посиланням <https://www.schulministerium.nrw/schulnahes-bildungsangebot-zentralen-unterbringungseinrichtungen>

1.3 Консультування

1.3.1 Муніципальне управління інтеграцією у землі Північний Рейн-Вестфалія

Земельна програма "Муніципальне управління інтеграцією у землі Північний Рейн-Вестфалія" охоплює як оперативні елементи муніципальної інтеграційної роботи, так і елементи організаційного розвитку місцевих структур. Потрібно сприяти взаємодії всередині муніципалітету та між муніципалітетами у сфері інтеграції та посилювати надання послуг у звичайних структурах муніципальних установ.

За рахунок муніципального управління інтеграцією потрібно підтримувати та оптимізувати створені на місці структури. Мета полягає у тому, щоб забезпечити ефективну взаємодію в рамках різних правових систем всіх важливих для інтеграції діючих осіб, а також посилити та закріпити її шляхом просування процесу створення мережевих структур.

За рахунок систематичної тісної взаємодії інтеграційних послуг потрібно виявляти і усувати наявні прогалини. Метою є розробка добре функціонуючого інтеграційного ланцюга, на передньому плані в якому стоять індивідуальні потреби нещодавніх іммігрантів.

В рамках трьох структурних елементів муніципального управління інтеграцією фінансуються координуючі посади для загальної координації, посади з управління справами і кадрові посади в органах у справах іноземців та натуралізації. Для цього у 2022 році передбачені кошти у розмірі 75 мільйонів євро. Муніципальне управління інтеграцією здійснюється на базі Міністерства у справах дітей, сім'ї, біженців та інтеграції.

Управління справами у муніципальному управлінні інтеграцією

Для здійснення муніципального управління інтеграцією на місці у муніципалітетах створюються кадрові посади для індивідуального управління справами в рамках

різних правових систем. При цьому під управлінням інтеграцією на індивідуальному рівні мається на увазі відповідне кваліфіковане консультування окремих осіб, яке в рамках різних правових систем сприяє інтеграції іммігрантів з урахуванням індивідуальної життєвої ситуації та потреб.

Муніципальне управління інтеграцією задіюється тоді, коли люди з історією імміграції не мають доступу до управління випадками. Воно доповнює та поєднує існуючі консультаційні структури та розвиває структури для іммігрантів для забезпечення більших можливостей.

Деякі із загалом 714 посад у землі Північний Рейн-Вестфалія існували ще у 2021 році, а інші ще належить заповнити у муніципалітетах.

Управління справами в рамках різних правових систем являє собою інноваційний аспект муніципального управління інтеграцією. Якщо в рамках управління справами поглянути на іммігрантів з точки зору ресурсів, то з окремих випадків виникають складні інтеграційні ланцюги. Залежно від життєвої ситуації іммігрантів виникають різні проблеми, які потрібно вирішувати одна за одною, а часто навіть паралельно. При цьому йдеться, наприклад, про питання законодавства про іноземців, початкове ознайомлення з суспільними і правовими питаннями, участь у ринку праці, забезпечення житлом, відвідання школи і питання охорони здоров'я. Управління справами діє у цьому сенсі як каталізатор, який розкриває потреби у системі та дає можливість проведення оптимізації.

1.3.2 Муніципальні центри інтеграції та Земельне відомство зі шкільної інтеграції

Першочергове завдання муніципальних центрів інтеграції у землі Північний Рейн-Вестфалія полягає у тому, щоб підвищити поінформованість та провести навчання закладів звичайної системи у муніципалітеті з питань інтеграції людей з імміграційною історією. Це стосується, зокрема, груп нещодавніх іммігрантів. Педагоги у муніципальних центрах інтеграції консультують дітей, підлітків та їхніх батьків, наприклад, при переході з іншого навчального закладу, щодо шляхів освіти і навчання, пропозицій щодо продовженого дня, пропозицій позашкільної діяльності та переходів.

В рамках консультування сімей іммігрантів з України суттєвим елементом там є інформація про шкільне навчання дітей та підлітків. Ця консультаційна послуга у більшості муніципалітетів землі Північний Рейн-Вестфалія надається педагогами землі Північний Рейн-Вестфалія, делегованими до муніципальних центрів інтеграції. Одночасно з наданням важливої на регіональному рівні інформації на цих консультаційних бесідах здійснюються важливі заходи для успішного та адаптованого в індивідуальному порядку продовження процесу здобуття освіти дітьми та підлітками. Для забезпечення додаткової кадрової підтримки Міністерство освіти та у справах шкіл планує в результаті надати муніципальним центрам інтеграції можливість залучати у певних місцях радників літнього віку (пенсійного віку вчителів, керівників шкіл та семінарів або колишніх шкільних інспекторів) за процедурою узгодження.

Земельне відомство зі шкільної інтеграції (www.lasi.nrw.de) окружного управління Арнсберг консультує та супроводжує педагогів, які працюють у муніципальних центрах інтеграції, забезпечує обмін інформацією між ними та з Міністерством освіти та у справах шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія й іншими органами нагляду за шкільною освітою. Що стосується консультування сімей біженців з України муніципальними центрами інтеграції, Земельне відомство зі шкільної інтеграції супроводжує задіяних осіб шляхом створення мережевої структури, а також шляхом експертної підтримки при здійсненні важливої та масштабної консультаційної роботи.

Після цього виділення місця у школі для дітей та підлітків, які зобов'язані відвідувати школу, здійснюється місцевими компетентними державними органами з питань шкільної освіти. На сьогоднішній день у бюджеті передбачено 263 робочих місця для роботи в муніципальних центрах інтеграції, Земельному відомстві зі шкільної інтеграції та на заходи з координації, консультування та підвищення якості процесу інтеграції шляхом навчання у школі.

1.4 Обстеження перед вступом до школи

- Згідно з Законом про навчальні заклади учні зобов'язані пройти обстеження, що здійснюється шкільними лікарями під час групових медичних оглядів. Сюди також відноситься і обстеження перед вступом до школи (§ 54 п. 2 реч. 2 ч. 1 Закону про навчальні заклади).
- Керівництво школи повідомляє компетентному органу охорони здоров'я про прибуття учнів, які нещодавно іммігрували, щоб він міг якомога швидше організувати обстеження перед вступом до школи. При цьому слід враховувати, що наразі органи охорони здоров'я сильно завантажені через необхідність виконання різних пріоритетних обов'язків в рамках боротьби з пандемією та у зв'язку з розміщенням переміщених осіб. Через це проведення обстежень перед вступом до школи може затримуватися.
- З правових причин керівництво школи не може відмовити дитині, яка не пройшла обстеження перед вступом до школи, у прийнятті до школи. Так само не можна відмовити їй у відвідуванні занять та інших шкільних заходів. При цьому обстеження, що вимагається перед вступом до школи, потрібно провести у найкоротший термін після початку навчання.
- Якщо ж існують конкретні підстави вважати, що перебування учня у школі може створити реальну загрозу для здоров'я вчителів або інших учнів (особливо у випадку інфекційних захворювань або відповідної підозри на наявність хвороби), ця особа може бути тимчасово або на тривалий час відсторонена від занять на підставі медичного висновку (§ 54 пункт 3 Закону про навчальні заклади).

Щеплення проти кору: З цього приводу Законом про захист населення від інфекційних захворювань (§ 20 п. 8 і наступні) передбачено:

- Учні перед початком навчання у школі повинні пред'явити керівництву школи підтвердження захисту від кору (підтвердження наявності щеплення, підтвердження наявності імунітету, підтвердження наявності протипоказань або доказ наявності одного з трьох перелічених підтверджень).
- Незважаючи на це учні, які зобов'язані відвідувати школу, мають бути прийняті до школи, проходити там навчання та отримувати відповідне обслуговування, навіть якщо такі підтвердження відсутні. Тут діє такий основний принцип: обов'язок відвідувати школу має пріоритет перед обов'язком надання доказів.
- Директор школи повинен невідкладно назвати компетентному органу охорони здоров'я тих учнів, які зобов'язані відвідувати школу та які при прийнятті до школи не пред'явили жодних підтверджувальних документів.

Скринінг на туберкульоз:

- Всі особи, які мають бути прийняті до певного закладу відповідно до ч. 4 п. 1 § 36 Закону про захист населення від інфекційних захворювань (закладів для спільного перебування шукачів притулку, осіб, які підлягають примусовому виселенню згідно з рішенням, що підлягає виконанню, біженців та пізніх переселенців), повинні до їхнього прийняття або негайно після їхнього прийняття пред'явити керівництву закладу медичну довідку, яка показує відсутність у них ознак наявності інфекційного туберкульозу легень. Особи, які мають бути прийняті до певного закладу відповідно до ч. 4 п. 1 § 36 Закону про захист населення від інфекційних захворювань, зобов'язані пройти медичне обстеження для виключення у них інфекційного туберкульозу легень, у тому числі зробити рентген органів дихання.
- Для яких вікових груп яке дослідження показане визначено у "Рекомендаціях Міністерства праці, охорони здоров'я та соціального захисту щодо первинного обстеження, включаючи пропозицію щодо щеплення для біженців з України":
 - особам, яким виповнилося 15 років – рентген органів дихання для виявлення туберкульозу, що потребує лікування;
 - дітям до 15 років та вагітним – гама-інтерфероновий тест,
 - або ж дітям до 6 років – проба Манту,
 - якщо проба Манту проведена бути не може або якщо є підтверджене щеплення БЦЖ: симптоматичний медичний огляд. У разі позитивних результатів чи у випадку контакту з хворими – гама-інтерфероновий тест або рентген.

- Особи, які розміщуються у приватних помешканнях, зобов'язані пройти відповідне обстеження. Якщо ви берете участь у добровільному первинному обстеженні, під час його проведення у вас мають запитати, чи є у вас симптоми туберкульозу або чи був у вас нещодавно контакт з хворим на туберкульоз. За результатами такого опитування потрібно провести подальше уточнювальне обстеження.

Для врегулювання організаційних питань та питань погашення витрат на обстеження, медичне обслуговування та щеплення людей з України земля та об'єднання лікарів страхових кас землі уже уклали відповідні угоди.

2. Прибуття до школи та подальше відвідування школи

2.1 Навчання за програмою початкової підготовки на початковому ступені і на середньому ступені I

Основою для розподілу у школу і навчання є циркуляр "Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 13-63 № 3". Цей циркуляр діє незалежно від походження, національності і підстави імміграції для всіх дітей та підлітків, які нещодавно іммігрували та які зобов'язані відвідувати школу,

- які вперше відвідують німецьку школу та ще не володіють німецькою мовою на достатньому рівні, щоб засвоювати уроки, або
- які при зміні ступеня школи (з початкового ступеня на середній ступінь I або з середнього ступеня I на середній ступінь II) чи школи через короткий час перебування у школі, яку вони залишають, ще не змогли здобути достатній рівень володіння німецькою мовою.

Соціалізація та інтеграція учнів, які нещодавно іммігрували – це завдання всіх шкільних форм, всіх шкіл та відповідно всієї школи із залученням позашкільних партнерів. У поточному бюджеті передбачено 5018 посад для задоволення додаткових педагогічних потреб для загальної мовної освіти, розвитку мови та міжкультурного шкільного і навчального розвитку для інтеграції шляхом освіти.

2.1.1 Організаційні форми шкільного навчання

Учні, які нещодавно іммігрували, можуть підвищувати свій рівень володіння німецькою мовою у трьох різних організаційних формах:

- шляхом внутрішнього диференціювання, тобто в рамках повної участі у заняттях звичайного класу,
- шляхом частково зовнішнього диференціювання, тобто шляхом відвідування власної навчальної групи і часткової участі у заняттях у звичайному класі, або
- шляхом повністю зовнішнього диференціювання, тобто у власних навчальних групах.

Організаційна форма диференціювання визначається індивідуальною концепцією школи. Це також означає, що саме школа визначає організаційну форму диференціювання. Сюди, як правило, відноситься попереднє консультування та узгодження з компетентним органом нагляду за шкільною освітою.

Вивчення німецької мови у формі часткового або повного зовнішнього диференціювання займає не менше 10-12 годин на тиждень. Решту часу учні проходять заняття в рамках загального обсягу розкладу занять відповідної шкільної форми і року навчання. Під час такого вивчення німецької мови діти та підлітки ще не закріплюються за певним курсом навчання, так що відвідувана шкільна форма спочатку є другорядним (див. пункт 2.1.1.1).

Щойно учні, які нещодавно іммігрували, здобуть достатній рівень володіння німецькою мовою, щоб могли відвідувати заняття, вони будуть закріплені за підходящим для них курсом шкільного навчання з урахуванням індивідуального рівня знань, індивідуального розвитку здатності до навчання, а також очікуваного потенціалу (див. пункт 2.1.1.2).

З метою досягнення швидкої інтеграції потрібно намагатися здійснити перехід до звичайної системи не пізніше, ніж за два роки. У окремих випадках цей строк може змінюватися через вищезазначені передумови.

2.1.1.1 Значення шкільного навчання за межами освітнього курсу

Прийняття до окремої школи зовсім не рівнозначне закріпленню за певним освітнім курсом, але незалежно від цього діти та підлітки є учнями класу або навчальної групи з усіма пов'язаними з цим завданнями і обов'язками вчителів, які їх навчають.

Тимчасове шкільне навчання учнів, які нещодавно іммігрували, за межами освітнього курсу має різні наслідки:

- Успішність учнів, які нещодавно іммігрували, відображується у звіті про рівень знань, складеному вчителями, які їх навчають. У цей період вони ще не отримують жодних документів про шкільну освіту у звичному розумінні. Тим не менш, звіт про рівень знань може уже містити оцінки, якщо оцінювання уже можливе. Оцінювання успішності у такому випадку здійснюється за звичайним стандартом відвідуваної шкільної форми. Оцінки у звіті про рівень знань слугують, серед іншого, в якості орієнтиру для пізнішого рішення про визначення освітнього курсу, однак вони не мають такого ж статусу, що й оцінки у документі про шкільну освіту у контексті Закону про навчальні заклади. На підставі звітів про рівень знань не можуть видаватися документи про шкільну освіту чи надаватися якісь кваліфікаційні права. Міністерство освіти та у справах шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія розробило спеціальні вказівки щодо складання цих звітів про рівень знань, з якими можна ознайомитися на

сайті

<https://www.schulministerium.nrw.de/docs/Schulsystem/Integration/Lernstandsberichte/index.html>.

- Положення про освітній курс у законах про навчальні заклади та у положеннях про навчання і проведення іспитів не застосовуються. Серед іншого, це також означає, що учні не складають центральний іспит ZP 10 або що вони відповідно до § 50 п. 1 Закону про навчальні заклади землі Північний Рейн-Вестфалія з огляду на їхню успішність не переводяться на наступний рік навчання, а лише переходять на наступний ступінь. Всі інші та загальні принципи згідно з законами про навчальні заклади застосовуються до них у тій самій мірі, що й для всіх інших учнів.

2.1.1.2 Перехід з початкової підготовки до звичайної системи

Рішення про перехід до звичайної системи, а отже й закріплення за підходящим освітнім курсом приймається освітянами, які проводять навчання, разом. Якщо це можливо, бажано, що це рішення було остаточним, тим не менш, у наступній половині навчального року є можливість ще раз переглянути рішення про закріплення. Ця процедура покращує прогнози успішної освіти та допомагає усунути численні і обтяжливі зміни школи.

Щойно учні, які нещодавно іммігрували, перейдуть до звичайної системи шляхом закріплення за певним освітнім курсом, до них будуть застосовуватися ті ж положення, що й до всіх інших учнів. При оцінюванні їхньої успішності слід відповідним чином враховувати мовні складнощі у навчанні, якщо це дозволяє зробити застосовне положення про навчання і проведення іспитів.

При цьому іноді буває так, що знання мови хоч й дають змогу успішно брати участь у заняттях звичайного класу, учні все ж і надалі потребують підтримки у вивченні німецької мови як мови навчання. Для них існує можливість так званої підтримки інтеграції. Вона призначена для безперервної мовної освіти та покликана покращити освітні можливості дітей та підлітків. Вона пропонується додатково до основних занять за розкладом та не замінює звичайні заняття. Міністерство освіти та у справах шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія підтримує школи у цьому згідно з наявним бюджетом шляхом надання ресурсів (циркуляр від 17.12.2019 р. "Формування різноманітності – Соціалізація та інтеграція шляхом освіти; використання центрів інтеграції" (Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 14-21 № 4); див. пункт 3.2.1.1).

2.1.1.3 Створення змішаних класі

При інтеграції учнів, які нещодавно іммігрували, слід розрізнити прийняття до школи та прийняття до певного освітнього курсу чи закріплення за певним освітнім курсом:

Учні, які нещодавно іммігрували, спочатку приймаються до школи, при цьому вони не закріплюються за освітнім курсом, який організується у відповідному типі

школи. Після прийняття до школи вони навчаються за формою внутрішнього диференціювання, частково зовнішнього або повністю зовнішнього диференціювання, щоб у першу чергу якомога швидше оволодіти німецькою мовою. При навчанні за формою повністю зовнішнього диференціювання йдеться про специфічно організовані класи, які школи часто називають вітальними або підготовчими класами. При цьому вітальні класи не є звичайними змішаними класами у розумінні п. 4 § 81 Закону про навчальні заклади, тому що ці класи існують недовго. Не більше ніж через два роки вітальні класи розпускаються, а учні закріплюються за певним освітнім курсом.

Щодо створення змішаних класів циркуляром "Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 13-63 № 3 (пункт 4.3) передбачено: "Якщо у випадку закріплення за певним освітнім курсом певного типу школи знадобиться створення змішаних класів, такі класи організуються відповідно до загальних положень Постановити на виконання п. 2 § 93 Закону про навчальні заклади (Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 11-11 № 1). Не допускається створення змішаного класу виключно з учнів, які нещодавно іммігрували."

На момент набрання чинності циркуляром ще не діяло законодавче положення про створення змішаних класів, передбачене п. 4 § 81 Закону про навчальні заклади. Створення змішаних класів було на законодавчому рівні закріплене 15-ю поправкою до Закону про навчальні заклади, щоб створити єдину правову базу та об'єднати різні існуючі до цього часу практики схвалення. У пояснювальній записці до закону говориться: "Змішаний клас існує, якщо кількість паралельних класів всупереч безперервності, дозволеній органом нагляду за шкільною освітою, зростає лише тимчасово, тобто не більше ніж у двох шкільних роках підряд однієї вікової групи." Цим визначенням змішаного класу законодавчий орган спонукає муніципальних власників шкіл до виконання їхнього обов'язку щодо планування розвитку шкіл відповідно до §§ 78, 80 Закону про навчальні заклади, а також до вжиття шкільних організаційних, тобто довгострокових заходів.

Щоб забезпечити якомога більш плавне закріплення учнів, які нещодавно іммігрували, за відповідними освітніми курсами, школам, які вже вичерпали правові можливості створення змішаних класів згідно з п. 4 § 81 Закону про навчальні заклади (тобто у двох шкільних роках підряд уже створений змішаний клас), надана можливість створювати додаткові змішані класи, якщо інакше неможливо здійснити прийняття на певний освітній курс. У таких випадках окружні управління можуть дозволити створювати змішані класи, якщо школи переконливо продемонструють необхідність у створенні змішаних класів, щоб можна було прийняти учнів, які нещодавно іммігрували, до відповідного освітнього курсу. Мають бути також виконані інші передумови для створення змішаних класів (зокрема достатні за місткістю приміщення).

2.1.2 Основи спеціальної педагогічної підтримки

Всі учні з розладами та інвалідністю у землі Північний Рейн-Вестфалія зобов'язані відвідувати школу з початкового ступеня аж до професійної підготовки, незалежно від ступеня і масштабів їхніх розладів або інвалідності. Як правило, батьки через загальноосвітню школу або спецшколу подають заяву про відкриття процедури встановлення потреби у спеціальній педагогічній підтримці. Земля Північний Рейн-Вестфалія має дуже диференційовану та якісну систему спеціальної педагогічної підтримки. Батьки можуть вільно обирати, чи будуть їхні діти відвідувати загальноосвітню школу або спецшколу.

За процедурою педагогічної експертизи (процедурою встановлення потреби у спеціальній педагогічній підтримці згідно з § 13 Положення про навчання – Спеціальна педагогічна підтримка) орган нагляду за шкільною освітою подає заяву на проведення педагогічної експертизи, а за потреби – також і медичної експертизи для діагностики. За допомогою цієї експертизи потрібно встановити, чи розлад або інвалідність є настільки сильними, що це потребує спеціальної педагогічної підтримки. Якщо це так, встановлюється корекційне завдання або корекційні завдання, а саме: навчання, мова, емоційний розвиток, фізичний та моторний розвиток, духовний розвиток, слух і спілкування або зір, а також освітній курс.

Відповідно до п. 4 § 14 Положення про навчання – Спеціальна педагогічна підтримка може бути передбачена спеціальна педагогічна підтримка на строк до шести місяців, у тому числі на пробній основі. Учні з розладами або інвалідністю залежно від їхніх можливостей можуть здобувати документи про закінчення навчання згідно з положеннями про навчання та іспити загальноосвітніх шкіл (підтримка з різними цілями). Розлад аутистичного спектра може бути віднесений до спеціального педагогічного корекційного завдання.

У випадку сенсорних розладів (порушення зору і порушення слуху) діти можуть отримати підтримку уже в рамках ранньої підтримки до вступу до школи.

Спеціалісти-консультанти та координатори з питань інклюзивної освіти, розладів аутистичного спектра, допоміжних технологій та засобів підтримки комунікації надають підтримку освітянам і органами нагляду за шкільною освітою та на місці допомагають керівництву шкіл, вчителям, батькам/опікунам та іншим задіяним особам у процесах консультування і координації.

Докладнішу інформацію про спеціальну педагогічну підтримку можна знайти онлайн на освітньому порталі землі Північний Рейн-Вестфалія: <https://www.schulministerium.nrw/sonderpaedagogische-foerderung>

2.1.2.1 Спеціальна педагогічна підтримка учнів, які нещодавно іммігрували

Підтримка молодих людей з розладами та інвалідністю залежно від державного і культурного самосприйняття здійснюється в Європі та неєвропейських країнах дуже по-різному – це ж стосується і шкільного контексту. Конвенцію ООН про права людей з обмеженими можливостями від 2009 року наразі ратифікувало 182 країни. Завдяки Конвенції про права людей з обмеженими можливостями був створений міжнародний, обов'язковий з юридичної точки зору інструмент, в якому викладені мінімальні стандарти щодо прав людей з обмеженими можливостями. Поки у земель відсутня офіційна інформація про положення людей з обмеженими можливостями в Україні та положення учнів з розладами та інвалідністю. На основі різних джерел можна скласти для себе таку картину:

Україна підписала Конвенцію ООН про права людей з обмеженими можливостями та знаходиться на шляху до запровадження спеціальної педагогічної підтримки та інклюзивної освіти.

Наразі в Україні немає співставної спеціальної педагогічної підтримки та відповідного диференційованого шкільного навчання, яке б проводилося навченими педагогами зі спеціальної педагогічної підтримки, як у Федеративній Республіці Німеччина. Міністерство освіти та у справах шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія зараз виходить з того, що не всі діти та підлітки шкільного віку з інвалідністю зобов'язані відвідувати школу згідно з законодавством України. Наявна інформація показує, що існують великі відмінності у (спеціальній) педагогічній діагностиці: як видається, в Україні, згідно з попередніми висновками, переважає дуже вузьке радше медичне визначення терміну "інвалідності". Складається враження, що відсутні будь-які пропозиції щодо шкільного навчання, особливо для дітей і підлітків з серйозними вадами (наприклад, серйозними когнітивними розладами). Цих молодих людей обслуговують там у лікувально-виховних закладах або ж у клініках та санаторіях.

2.1.2.2 Конкретний вихідний стан молодих людей, які нещодавно іммігрували, з серйозними вадами з зон бойових дій

На етапі прибуття після втечі з зони бойових дій основна задача полягає у тому, щоб забезпечити учням з серйозними розладами та інвалідністю прийняття та заспокоєння у сенсі емоційної стабілізації, а також надати їм медично-гігієнічне обслуговування. Полегшити цей процес можна, якщо його будуть супроводжувати близькі люди. Слід виходити з того, що особливо учні з серйозними вадами часто навряд чи мають досвід шкільного навчання та здатні подолати мовний бар'єр за межами рідної мови лише з дуже великими зусиллями. Порушення навчання і розвитку з точки зору потреби у спеціальній педагогічній підтримки ймовірно діагностувалися лише у дуже небагатьох випадках.

Окремі учні з серйозними вадами, тобто з сильною розумовою відсталістю, фізичними і моторними вадами і/або сенсорними розладами, як і інші молоді люди

- біженці згідно з усталеними правилами, можуть бути прийняті до загальноосвітніх шкіл або спецшкіл та навчатися там.

У випадку великих груп, які евакуювалися разом, наприклад, з лікувально-виховних закладів, потрібно розглянути варіанти, як ці учні можуть бути прийняті та проходити шкільне навчання у новому середовищі. Це означає, що це шкільне навчання спочатку ініціюється там, де ці групи учнів розміщуються.

Перше, що слід зробити – це забезпечити емоційну стабілізацію та орієнтування, щоб створити довіру та впевненість у новій життєвій ситуації. Таким чином може бути створена відкритість для шкільного навчання цих молодих людей з серйозними вадами.

Налагодження взаємодії зі школами спільного навчання або спецшколами у регіоні може допомогти посилити пропозиції з інтеграції та включити їх до пропозиції місцевої мережі.

2.2 Шкільне навчання на середньому ступені II

2.2.1 Гімназійний старший ступінь

Гімназійний старший ступінь загальноосвітніх шкільних форм регулюється положеннями про шкільне навчання учнів, які нещодавно іммігрували, наведені у циркулярах "Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 13-63 № 3" та "Спеціальні положення про навчання молодих людей - біженців у віці від 16 до 25 років, учнів у класах професійного коледжу ("Готовий до більшого")" (Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 13-63 № 4) від 18.01.2017 року. Вони створені на основі багаторічного досвіду шкільного навчання дітей та підлітків, які нещодавно іммігрували.

Діти та підлітки, які нещодавно іммігрували, як правило, при потрапленні до шкільної системи землі Північний Рейн-Вестфалія не мають достатнього рівня володіння німецькою мовою, щоб мати змогу відвідувати звичайні шкільні заняття, а це ускладнює закріплення їх за певним освітнім курсом. Разом з тим, індивідуальний рівень знань можна надійно визначити лише пізніше, щоб можна було здійснити таке закріплення та контролювати його. З огляду на це прийняття на початку, як правило, здійснюється відповідно до пункту 4.1.1 (Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 13-63 № 3). Визнання вже отриманих документів про закінчення шкільної освіти здійснюється окружними управліннями (див. пункт 2.2.4).

Через ці умови українські учні, як правило, спочатку не приймаються до гімназійного старшого ступеня, особливо це стосується кваліфікаційного етапу загальноосвітніх шкіл та гімназій. У випадку наявності відповідного рівня знання мови та загальноосвітнього рівня у обґрунтованих окремих випадках особа може прийматися на вступний етап на пробній основі.

2.2.2 Професійна освіта

Для учнів, які нещодавно іммігрували і які ще не мають достатнього рівня володіння німецькою мовою, щоб відвідувати заняття, діє циркуляр "Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 13-63 № 3". У пункті 5 цього циркуляра сформульовані особливі положення для шкіл професійного навчання, на яких базуються описані далі варіанти шкільного навчання.

Особливі питання і проблеми учнів описаних далі освітніх пропозицій професійного коледжу вимагають застосування багатопрофільних команд, які залучаються як до навчання, так і до обслуговування, зокрема при шкільному навчанні учнів з України з питаннями, викликаними війною. У поточному бюджеті передбачено 300 посад для багатопрофільних команд для супроводу шкільного навчання підлітків, які нещодавно іммігрували.

2.2.2.1 Пропозиції для підлітків без достатнього рівня володіння німецькою мовою, які нещодавно іммігрували та зобов'язані відвідувати школу

Учні, які зобов'язані відвідувати школу середнього ступеня II (§ 38 Закону про навчальні заклади) і ще не знають німецької мови настільки, щоб успішно відвідувати заняття у звичайному класі, приймаються до *міжнародних підготовчих класів* (§ 22 і § 23 Додатку А Положення про навчання і проведення іспитів – Професійний коледж).

Акцент у заняттях робиться на суспільну і мовну інтеграцію підлітків, які зобов'язані відвідувати школу, до 18 років. У принципі, мовна освіта відбувається з усіх дисциплін освітнього курсу, при цьому особлива увага приділяється дисципліні "Німецька мова/Комунікація", на яку передбачено 480 годин на рік. Мовна освіта у *міжнародному підготовчому класі* може здійснюватися на різних рівнях, які включають навчання грамоти, засвоєння і поглиблення німецької розмовної мови аж до розширених основ мови навчання та базових знань спеціальної і професійної німецької мови.

Можливе також здобуття документа про шкільну освіту/документа про закінчення першого рівня освіти (9-й клас), еквівалентного атестату про закінчення школи.

На сьогоднішній день у міжнародних підготовчих класах навчається 5196 учнів (станом на березень 2022 року). Ще у розпорядженні учнів з України є 1838 місць по всій країні.

Підлітки, які нещодавно іммігрували та зобов'язані відвідувати школу, які приймаються до професійного коледжу посеред року, спочатку приймаються на навчання за освітньою програмою "Готовий до більшого" (див. пункт 2.2.2.2), а після його закінчення у наступному навчальному році одержують можливість увійти до *міжнародного підготовчого класу*.

2.2.2.2 Пропозиції для підлітків без достатнього рівня володіння німецькою мовою, які нещодавно іммігрували та більше не зобов'язані відвідувати школу

Освітня пропозиція під робочою назвою "Готовий до більшого" впливає з циркуляра "Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 13-63 № 4" та передбачена з одного боку для підлітків-біженців, які нещодавно іммігрували та ще зобов'язані відвідувати школу на середньому ступені II, які посеред року приймаються до професійного коледжу, а з іншого боку – для молодих людей віком більше 18 років, які більше не зобов'язані відвідувати школу.

Метою програми "Готовий до більшого" є передусім підтримка молодих біженців шляхом розвитку їхньої компетенції у таких сферах, як німецька мова/комунікація, математика і політика/соціологія, при інтеграції у німецьке суспільство, а також їхня підготовка до переходу до інших освітніх програм (освітніх заходів Федеральної служби зайнятості, освіти тощо). Мовна освіта здійснюється в рамках всіх дисциплін, при цьому дисципліна "німецька мова/комунікація" пропонується у збільшеному обсязі з 480 до 560 годин на рік. Тут отримати атестат про закінчення школи не можна.

На сьогоднішній день по всій країні за освітньою програмою "Готовий до більшого" навчається 768 учнів (станом на березень 2022 року). Станом на 01.05.2022 року за цією програмою може бути прийнято ще 1675 підлітків з України, які нещодавно іммігрували.

Ще однією освітньою пропозицією для цільової групи молодих людей, які нещодавно іммігрували та вже не зобов'язані відвідувати школу, можуть бути освітні курси шкільного типу з неповним часом навчання для підготовки до навчання (Додаток А Положення про навчання і проведення іспитів – Професійний коледж), якщо виконані передумови для участі у заходах професійної освіти Федеральної служби зайнятості і якщо прийняття дозволяється з огляду на наявність місць і персоналу в професійному коледжі.

Це можуть бути *освітні заходи з підготовки до професії* Федеральної служби зайнятості. Тут мета занять також полягає у суспільній та мовній інтеграції молоді шляхом підвищення рівня володіння німецькою мовою, що здійснюється при викладанні всіх дисциплін освітнього курсу. Дисципліна "німецька мова/комунікація" у освітньому курсі з неповним часом передбачає 120 годин на рік. Тут можливе отримання документа, еквівалентного атестату про закінчення школи/документу про закінчення першого рівня освіти (9-й клас).

Поряд зі шкільною підтримкою відповідно до § 45 Кодексу соціального забезпечення III в рамках цих освітніх заходів їхні організатори пропонують також додаткові курси вивчення німецької мови з професійною орієнтацією або відповідні курси підвищення рівня німецької мови.

2.2.3 Коледж підвищення кваліфікації

Форма шкільного навчання "коледж підвищення кваліфікації" дає можливість працюючим молодим людям або молодим людям з попереднім професійним досвідом додаткового здобуття документів про закінчення шкільної освіти на другому шляху освіти. Освітній курс вечірньої реальної школи відкриває можливість додаткового здобуття документів про закінчення середнього ступеня I, а на освітніх курсах вечірньої гімназії і коледжу можна отримати документи про закінчення середнього ступеня II (атестат професійної зрілості, атестат зрілості). Кандидати без документа про закінчення школи, як правило, відвідують попередній курс, якщо вони не знають обов'язкової іноземної мови або недостатньо володіють німецькою мовою, або не досягли 9-го класу.

У принципі, у всіх кандидатів є можливість для підготовки до бажаного освітнього курсу пройти одно- або двосеместровий попередній курс. Мета цього попереднього курсу полягає у підготовки до успішної участі у освітньому курсі. Він передбачає не менше дванадцяти годин на тиждень, при чому для всіх учнів викладаються такі предмети, як німецька мова, математика та іноземна мови, не менше ніж по чотири години на тиждень кожний. Інші питання структури попереднього курсу визначає навчальний заклад.

У минулому у окремих школах організовувалися попередні курси, які були пристосовані до потреб нових іммігрантів. Однак при цьому йшлося не про ізольоване навчання німецькій мові чи про заходи інтеграції у вузькому розумінні.

Цілеспрямовані заходи з інтеграції нових іммігрантів представлені в ініціативі землі "Досягнення швидкого успіху у навчанні та роботі" (www.durchstarten.nrw), яка була розроблена спільно Міністерством праці, охорони здоров'я та соціального захисту і Міністерством у справах дітей, сім'ї, біженців та інтеграції та розпочата у грудні 2019 року.

В рамках цієї ініціативи округи та міста земельного підпорядкування мають можливість подати заявку на виділення коштів на підтримку інтеграції молодих людей віком від 18 до 27 років у питаннях освіти і роботи. Уряд землі з часу набрання чинності директив про підтримку загалом виділив 50 мільйонів євро. Заходи підтримки призначені передусім для біженців з відстроченою депортацією і дозволом на перебування, які інакше не мають доступу або мають лише другорядний доступ до послуг зі стимулювання зайнятості та курсів інтеграції. В якості прикладів можна назвати заходи з вивчення мови (опанування німецької мови), участь у програмах навчання, а також пропозиції з додаткового отримання атестату про закінчення школи (або документа про закінчення першого рівня освіти).

Округи та міста земельного підпорядкування відповідно до директиви про підтримку можуть до кінця червня 2022 року запланувати гроші на заходи, передбачені ініціативою землі, та залежно від потреб на місці використати їх для різних елементів підтримки.

2.2.4 Визнання уже отриманих іноземних документів про шкільну освіту

За визнання іноземних документів про шкільну освіту **аж до документів про загальну середню освіту** відповідає орган визнання документів про освіту окружного управління Кельна. Докладнішу інформацію можна знайти у розділі Іноземні свідоцтва про шкільну освіту (nrgw.de).

Формальною передумовою для **включення до вступної фази гімназійного старшого ступеня** (введення у освітній курс згідно з пунктом 4.1.2 Скоригованого офіційного збірника шкільних розпоряджень 13-63 № 3) поряд з достатнім рівнем володіння німецькою мовою як мовою навчання, як правило, є також підтверджувальний документ закінчення школи з країни походження, еквівалентний атестат про середню освіту. У вищезазначеній процедурі перевірки органу визнання документів про освіту окружного управління Кельна нічого не говориться про дозвіл, необхідний для відвідування гімназійного старшого ступеня (§ 3 п. 1 Положення про навчання і проведення іспитів – Гімназійний старший ступінь). Там передбачена необхідність індивідуальної перевірки. Для цього директор приймаючої школи робить пропозицію про включення до гімназійного старшого ступеня, яка перевіряється завідуючими з питань "Гімназійного старшого ступеня" у відділі 43 окружного управління (див. адміністративний припис 3.2 до § 3 п. 2 Положення про навчання і проведення іспитів – Гімназійний старший ступінь). Учень повинен надати доказ достатнього рівня володіння німецькою мовою, щоб мати змогу розуміти заняття з мовної точки зору.

У випадку позитивного рішення про включення до освітнього курсу учень може бути прийнятий до вступної фази гімназійного старшого ступеня, можливо також на пробній основі. При цьому вищий орган нагляду за шкільною освітою окружного управління може надати винятковий дозвіл стосовно віку вступу, якщо у індивідуальному випадку це видається доречним (§ 3 п. 4 Положення про навчання і проведення іспитів – Гімназійний старший ступінь).

Визнання іноземних документів про шкільну освіту в якості **права на вступ до вищого навчального закладу (атестата про закінчення середнього навчального закладу або атестата професійної зрілості)** відноситься для іноземних громадян до сфери компетенції відповідної вищої школи, що прийняла; відповідно до органу визнання документів про освіту окружного управління Дюссельдорфа, якщо визнання професії або інших цілей є необхідним. Докладнішу інформацію можна знайти у розділі Визнання свідоцтв | Окружне управління Дюссельдорфа (nrgw.de).

2.2.5 Визнання іноземних професійних кваліфікацій

Якщо люди з України хочуть працювати за спеціальністю у Німеччині і для цього хотіли б перевірити еквівалентність отриманих у своїй країні документів про освіту з документами про закінчення училища або професійно-технічного училища, то компетентним органом з цих питань у землі Північний Рейн-Вестфалія є окружне управління Детмольда (відділ 48).

Можливості звернення можна знайти за посиланням <https://www.bezreg-detmold.nrw.de/wir-ueber-uns/organisationsstruktur/abteilung-4/dezernat-48/anerkennung-von-auslaendischen-0>. Детальний перелік професій, що регулюються законодавством землі, по яких можна подавати заяву на перевірку еквівалентності, опублікований на сайті <https://www.bezreg-detmold.nrw.de/system/files/media/document/file/ListeBerufsuebersicht.pdf>.

Докладну інформацію про визнання інших присвоєних в Україні професійних кваліфікацій, у тому числі для широкого спектру подвійних професій, які вимагають спеціальної підготовки, можна знайти за посиланням <https://www.anerkennung-in-deutschland.de/>.

В рамках Болонського процесу Україна з 2014 року запровадила співставні, зрозумілі, дворівневі та вимірювані кредитами дипломи про вищу освіту. Інші положення про загальноєвропейську відповідність дипломів і дипломів магістрів були поступово запроваджені у 2015 та 2016 роках.

Про українські дипломи вищої освіти та їхні німецькі відповідники:

Дипломи бакалавра (4–6 років), спеціаліста (5 років), магістра (1–2 роки) були запроваджені на початку 1990-х років, майже одночасно з розпадом Радянського Союзу. Українська система освіти зазнавала подальших змін.

Диплом магістра еквівалентний диплому магістра у Німеччині (обов'язкова вимога для обіймання посади шкільного психолога). Диплом магістра можна отримати після успішного закінчення курсу підготовки бакалаврів або спеціалістів. При цьому обов'язковим є підготовка і захист дипломної роботи. Залежно від курсу навчання можна отримати від 60 до 120 кредитів ECTS.

Про визнання українських дипломів вищої освіти:

За визнання українських дипломів про вищу освіту відповідає Центральне відомство з питань іноземної освіти, яке є центральним органом з оцінки іноземних кваліфікацій у Німеччині та створене за ініціативи Постійної конференції міністрів у справах освіти, релігії і культури: <https://www.kmk.org/zab/zentralstelle-fuer-auslaendisches-bildungswesen.html>

Список відзивів про іноземні університети та їхні дипломи можна знайти на сайті <https://anabin.kmk.org/anabin.html>

2.2.6 Визнання іноземних підтверджувальних документів про освіту для вступу до вищих навчальних закладів

Правовою основою для вимоги визнання іноземних підтверджувальних документів про освіту є § 51 п. 4 реч. 1 Закону про навчальні заклади (Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 1-1).

Що стосується документів, що дають право вступу до вищих навчальних закладів (складання іспиту на здобуття атестату зрілості, атестат професійної зрілості)

обов'язковими до застосування при прийнятті рішень про визнання відповідно до § 7 п. 3 Постанови про еквівалентність підтверджувальних документів про освіту з атестатом про закінчення середнього навчального закладу і атестату професійної зрілості від 08.07.2014 року (Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 13-73 № 22.1) є пропозиції з оцінювання Центрального відомства з питань іноземної освіти, відділ VI секретаріату Постійної конференції міністрів у справах освіти, релігії і культури земель Федеративної Республіки Німеччина. Рішення про прийняття іноземних громадян до вищого навчального закладу приймає відповідний приймаючий вищий навчальний заклад (§ 10 п. 2 Постанови про еквівалентність документів про освіту). Якщо іноземним громадянам потрібне визнання документів, що дають право вступу до вищих навчальних закладів (іспиту на здобуття атестату зрілості, атестату професійної зрілості), для інших цілей (наприклад, для роботи за професією), тоді рішення приймає орган визнання документів про освіту окружного управління Дюссельдорфа (адміністративний припис до § 10 Постанови про еквівалентність документів про освіту, п. 10.1 до пункту 1). Крім того, орган визнання документів про освіту окружного управління Дюссельдорфа загалом відповідає за визнання іноземних підтверджувальних документів про освіту (середній ступінь II) громадян Німеччини.

Вищі навчальні заклади та орган визнання документів про освіту окружного управління Дюссельдорфа при прийнятті своїх рішень зобов'язані дотримуватися рішень Постійної конференції міністрів у справах освіти, релігії і культури про приймання до вищих навчальних закладів. Ці рішення Постійної конференції міністрів у справах освіти, релігії і культури загальнодоступні через інтернет-платформу ANABIN: https://anabin.kmk.org/no_cache/filter/schulabschluss-mit-hochschulzugang.html#land_gewaehlt. У полі пошуку можна ввести бажану країну, наприклад, Україну.

Детальну інформацію про процедуру визнання для вступу до вищих навчальних закладів можна знайти в інтернет-презентації окружного управління Дюссельдорфа: <https://www.brd.nrw.de/themen/schule-bildung/schulrecht-verwaltung/zeugnisanerkennung>.

Для осіб, які цікавляться вищою освітою, на науковому порталі наводиться інформація про численні вищі навчальні заклади землі Північний Рейн-Вестфалія: <https://www.mkw.nrw/hochschule-und-forschung/studium-und-lehre/ueberblick-hochschulen-nrw>.

Вступ до вищих навчальних закладів для біженців на підставі українських документів про освіту у Німеччині регулювався рішенням Постійної конференції міністрів у справах освіти, релігії і культури від 05 квітня 2022 року: https://www.kmk.org/fileadmin/Dateien/pdf/ZAB/Hochschulzugang_Beschluesse_der_KMK/220405_KMK_Beschluss_Hochschulzugang_Ukraine.pdf

Згідно № 3а Рішення будуть оцінені під час кризи в Україні отримані дипломи вищої школи згідно "Рішення Постійної конференції міністрів щодо вступу до вищої школи" з українськими дипломами також якщо не всі регулярно надають данні щодо оцінок державних екзаменів

Інформацію про застосування цього рішення можна знайти у базі даних за посиланням: <https://www.kmk.org/zab/ukraine-informationen.html>

Регулювання Рішення від 05 квітня 2022 року є дійсними щодо дипломів, які отримують / були би отримані під час війни у 2022 році.

Зарахування до вищої школи в Німеччині не є можливим після 11 річної шкільної освіти в Україні, відповідно при наданні українського свідоцтва про отримання середньої освіти. Є необхідним оцінний екзамен у підготовчому до навчання у вищій школі коледжі.

Так як у землі Північний Рейн - Вестфалія немає державних підготовчих коледжів, проводить цей оцінний екзамен Адміністративний округ Кельну або уповноважена вища школа: https://www.bezreg-koeln.nrw.de/brk_internet/leistungen/abteilung04/43/feststellungspruefung/.

Допущення до екзамену передбачає відповідну підготовку

Рішення Постійної конференції міністрів від 05 квітня 2022 року не регулює допущення до навчання у вищих навчальних закладах Німеччини у зимовому семестрі 2022/2023 відповідно у літньому семестрі 2023, а тільки питання, як діяти, щоб результати державних екзаменів, у зв'язку з втечею, не могли бути не надані.

Центральне відомство з питань іноземної освіти, відділення Секретаріату Постійної конференції міністрів дає оцінку іноземним кваліфікаціям До цього належать шкільні, професійні та такі як кваліфікації вищої освіти. Інформацію з питань визнання (Україна) можна знайти за таким посиланням: <https://www.kmk.org/zab/ukraine-informationen.html>.

Відділення Секретаріату конференції міністрів дає оцінку іноземним кваліфікаціям. До цього належать шкільні та професійні такі як кваліфікації вищої освіти.

2.3 Школи повного дня, групи продовженого дня і центри догляду за дітьми, відкриті школи повного дня

Школи повного дня пропонують час для підтримки та соціального навчання. В рамках концепцій повного дня можуть бути визначені пріоритети у контексті інтеграції дітей та підлітків, які нещодавно іммігрували. Так можливі, серед іншого, концепції та пропозиції підтримки для учнів з особливими потребами, наприклад, у сфері вивчення мови, німецької як другої мови, підтримки фізичної активності тощо.

Завдяки місцям для спілкування та соціального навчання можна зробити важливий внесок у інтеграцію та соціалізацію.

У прив'язаних школах повного дня у пропонуванних заходах школи повного дня беруть участь всі учні згідно з встановленими критеріями циркуляра від 23.12.2010 р. "Прив'язані та відкриті школи повного дня, позакласні пропозиції шкіл повного дня і пропозиції догляду у початковій школі та на середньому ступені I" (Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 12-63 № 2).

У відкритих школах повного дня початкового ступеня необхідна реєстрація учнів, а на рік вона є обов'язковою.

У позакласних пропозиціях шкіл повного дня і пропозиціях догляду (педагогічний післяобідній догляд, 13 плюс, школа з восьми до години) частина учнів бере участь після реєстрації. У поточному бюджеті для цього передбачено 5,35 мільйонів євро.

Для участі у відкритій школі повного дня на початковому ступені діє правило, що прийняття дітей можливе в рамках наявних у муніципалітеті місць. Рішення про виділення місця у відкритій школі повного дня приймає власник школи.

Відповідно до циркуляра від 12.02.2003 р. "Асигнування на реалізацію позакласних пропозицій відкритих шкіл повного дня у сфері початкової освіти" (Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 11-02 № 19) на дітей з сімей біженців на один рік передбачена підвищена ставка підтримки. Підвищена ставка підтримки має враховувати, що, як правило, йдеться про дітей, які потребують особливої підтримки при прибутті у нове для них середовище, при оволодінні німецькою мовою та при формуванні стійкої структури навчального дня.

У поточному бюджеті передбачено близько 641,6 млн євро та 3359 посад для 362 500 місць у відкритій школі повного дня у сфері початкової освіти. З них приблизно 50 000 місць з підвищеною потребою у підтримці, серед іншого, призначені для біженців.

Додатковими пропозиціями, які реалізуються в рамках програми помічників відкритої школи повного дня, можуть також користуватися діти, які нещодавно іммігрували і які відвідують відкриту школу повного дня.

2.4 Ресурси мовами країн походження

2.4.1 Навчання мовами країн походження

Центральною складовою частиною політики інтеграції у землі Північний Рейн-Вестфалія є навчання мовами країн походження. Це – пропозиція для учнів з міжнародною сімейною історією, які зростають двомовними або багатомовними. Вона пов'язана з шануванням мов країн походження та включення їх до навчання у формі багатомовної дидактики. В уроках мовами країн походження можуть брати участь як учні, які давно тут живуть, так і нові іммігранти.

Конкретна реалізація навчання відрегульована у циркулярі "Навчання мовами країн походження" від 20.09.2021 р. (Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 13-61 № 2). Навчання не обмежується певними мовами. У принципі таке навчання організується, якщо у початковій школі реєструється не менше 15 учнів з однією і тією ж мовою країни походження, а на середньому ступені I – не менше 18 учнів. Якщо у якійсь школі не досягається необхідний розмір навчальної групи, навіть із перехідними класами, за рішенням органу нагляду за шкільною освітою можуть бути створені міжшкільні навчальні групи.

Школа повідомляє батькам про цю пропозицію при прийнятті дітей і підлітків до школи.

Міністерство освіти та у справах шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія працює над налагодженням навчання українською мовою як мовою країни походження. Для цього земля бажає залучати педагогів з України для ведення уроків мовою країни походження.

У поточному бюджеті передбачено 1006 посад для компенсації збільшення потреби в уроках для учнів для підтримки природної багатомовності (навчання мовою країни походження).

Докладнішу інформацію про навчання мовами країн походження можна знайти за посиланням: <https://www.schulministerium.nrw/herkunftssprachlicher-unterricht>

2.4.2 Земельна програма "Посилення освіти у початковій школі за рахунок навчання мовами країн походження – Багатомовність сприяє успішності дітей у навчанні"

Завдяки земельній програмі "Посилення освіти у початковій школі за рахунок навчання мовами країн походження – Багатомовність сприяє успішності дітей у навчанні" досі надається підтримка 68 початковим школам у землі Північний Рейн-Вестфалія, в яких навчається велика частка учнів з міжнародною сімейною історією, і це посилює мовні ресурси всіх учнів та систематично включає багатомовність в уроки й повсякденне шкільне життя.

Земельна програма "Посилення освіти у початковій школі за рахунок навчання мовами країн походження – Багатомовність сприяє успішності дітей у навчанні" покликана підвищити можливості більш тісної взаємодії навчання мовами країн походження з іншими дисциплінами у початковій школі. Кожна початкова школа, яка бере участь у цій програмі, створює додаткову вчительську посаду для навчання мовою країни походження, щоб цей вчитель міг викладати разом з вчителями інших дисциплін. Ця програма підтримується шляхом паралельної реалізації програми підтримки батьків "Рюкзак до школи" та запровадження "Книжкової шафи землі Північний Рейн-Вестфалія".

У початкових школах, які беруть участь у земельній програмі, навчається велика кількість учнів, які нещодавно іммігрували, які можуть вигідно поділитися своїми багатомовними ресурсами, щоб при цьому не лише підвищити рівень знання

мови країни свого походження, але також щоб краще вивчити німецьку мову та підтримати професійне навчання.

Докладнішу інформацію про земельну програму "Посилення освіти у початковій школі за рахунок навчання мовами країн походження – Багатомовність сприяє успішності дітей у навчанні" можна знайти за посиланням: <https://www.schulministerium.nrw/mehrsprachigkeit-als-chance-nutzen-herkunftssprachlichen-unterricht-staerken>

2.5 "Інтенсивне навчання на канікулах – вивчення німецької мови"

Земельна програма "Інтенсивне навчання на канікулах – вивчення німецької мови" – це добровільна і безкоштовна пропозиція, яка реалізується у позакласний час протягом Великодніх свят, осінніх канікул та літніх канікул. На ньому учні у різних за мовою навчальних групах проходять інтенсивне вивчення німецької мови, серед іншого, з використанням цифрових засобів навчання. В рамках повсякденної діяльності та екскурсій учням дається можливість використовувати та практикувати заздалегідь розподілені за темами мовні засоби у автентичному середовищі. Земля надає асигнування відповідно до положень Директиви з підтримки "Асигнування на проведення "Інтенсивного навчання на канікулах – вивчення німецької мови" від 06.02.2018 р. (Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 11-02 № 31). Відповідальність за реалізацію пропозицію в рамках Директиви з підтримки беруть на себе визначені організатори заходу, такі як громади, об'єднання громад та інші громадські організації (№ 3 циркуляра). Відповідальність за процедуру розгляду заяв, пропозицію про асигнування та процедуру перевірки витрачання коштів несуть компетентні окружні управління у відділах 48.

Для кожного заходу, що проводиться, потрібно двоє спеціально підготовлених кураторів з вивчення мови, які пройшли підготовку, організовану Земельним відомством зі шкільної інтеграції або одним з муніципальних центрів інтеграції, уповноважених Земельним відомством зі шкільної інтеграції. Куратори з вивчення мови зобов'язані проводити захід на основі стандарту, зміст, якого був доведений до них під час підготовки.

Земельна програма "Інтенсивне навчання на канікулах – вивчення німецької мови" відкрита для всіх дітей та підлітків у віці, коли вони зобов'язані відвідувати школу, які нещодавно іммігрували. З Великодніх свят вона діє також для дітей та підлітків, які є біженцями з України.

У поточному бюджеті на ці заходи передбачено 2,65 млн євро.

Докладнішу інформацію про земельну програму "Інтенсивне навчання на канікулах – вивчення німецької мови" можна знайти за посиланням: <https://www.schulministerium.nrw/ferienintensivtraining-fit-deutsch>

Крім того, Міністерство освіти та у справах шкіл планує також робити освітні пропозиції не лише під час канікул шляхом збільшення виділення коштів.

2.6 Програма дій "Прибуття і надолуження"

Щоб допомогти учням надолужити спричинені пандемією прогалини у навчанні та інші недоліки, уряд землі за підтримки федерального уряду виділив школам у землі Північний Рейн-Вестфалія на 2021 і 2022 року загалом близько 430 млн. євро. Ці додаткові фінансові кошти забезпечують можливість реалізації на місці окремих пропозицій з підтримки, дають змогу найняти більше персоналу та організувати співпрацю з позашкільними партнерами.

Діти та підлітки з України, які зобов'язані відвідувати школу, можуть брати участь у програмі "Прибуття і надолуження", щоб отримати користь від шкільних заходів, наприклад, в рамках процедур диференціювання та додаткових культурних, художніх і спортивних пропозицій. Ці заходи регулюються в рамках програми та повинні відповідати заданим нормативам (наприклад, директиві з підтримки), тоді, звичайно, можлива участь у ній різних учнів.

2.7 Земельна ініціатива "Жодного атестата без вибору професії – Перехід школа-професія у землі Північний Рейн-Вестфалія"

У землі Північний Рейн-Вестфалія всі молоді люди в рамках земельної ініціативи "Жодного атестата без вибору професії – Перехід школа-професія у землі Північний Рейн-Вестфалія" з 8-го класу одержують систематичну підтримку у процесі їхньої профорієнтації, щоб розширити їхні знання з вибору професії та прийняти обґрунтоване рішення щодо подальшої професії.

У цьому систематичному процесі молоді люди проходять обов'язкові стандартні етапи, починаючи з аналізу потенціалу, під час якого вони дізнаються про свої сильні сторони, інтереси та схильності. Після цього відбувається вивчення професійних галузей і сфер навчання, а також організується практика і практичні курси. В ході всього процесу молодих людей супроводжують і консультують педагоги. Вони можуть також скористатися консультаційними послугами спеціалістів з консультування з питань профорієнтації, які працюють у школах.

Українська молодь за умови володіння мовою на належному рівні може безпосередньо брати участь у пропозиціях стандартних етапів профорієнтації або через стандартний етап КАОА-компакт (Жодного атестата без вибору професії – короткий курс) проходити найважливіші блоки складного процесу профорієнтації у компактній формі після оволодіння мовою на достатньому рівні. В рамках КАОА-компакт молодь знайомиться з виробничою дійсністю та подвійною системою освіти. Якщо говорити конкретно, вони проходять дводенний аналіз потенціалу, триденне знайомство з професійною сферою, а також практичний курс, які організовані в умовах, близьких до виробничих, з урахуванням мовних і культурних особливостей.

Для підтримки і супроводу цього процесу земля надала так звані паспорти вибору професії. З їхньою допомогою молодь може підготувати і доопрацювати різні стандартні етапи, а також задокументувати свій досвід. Паспорт вибору професії NRW "SPRACH-KOMPAKT" (КОРОТКИЙ МОВНИЙ КУРС У ЗЕМЛІ ПІВНІЧНИЙ

РЕЙН-ВЕСТФАЛІЯ) був розроблений спеціально для учнів, які нещодавно іммігрували, або біженців та безкоштовно організується для учасників в рамках КАОА-контракт власниками навчальних закладів. Він також пропонується у цифровій формі у програмі VO-Tool NRW (інструмент профорієнтації у землі Північний Рейн-Вестфалія).

2.8 Батьківська мережа

Проект "Активне залучення батьків – Сприятли означає змінювати" реалізується батьківською мережею землі Північний Рейн-Вестфалія. Проект ставить за мету навчити батьків з іммігрантською історією, щоб вони увійшли до складу органів сприяння закладів ранньої освіти дітей і шкіл, ставали активними учасниками та брали участь у формуванні процесу освіти своїх дітей. Концепція підготовки робить з батьків модераторів батьків. Вони у свою чергу навчають інших батьків.

Проект охоплює у задіяних населених пунктах батьків з іммігрантською історією, усуває бар'єри між ними та освітніми закладами та заохочує матерів і батьків до активної роботи. Можуть бути надані обґрунтовані рекомендації всім представництвам батьків, які хочуть взяти участь у інтеграції дітей та підлітків, які нещодавно іммігрували, у школах їхніх дітей. Ця мережа може також використовуватися для дітей, які втекли з України разом з їхніми дітьми. Докладнішу інформацію можна знайти за посиланням: www.eltern-mischen-mit.de

2.9 Демократична соціалізація у різноманітності

Шкільне життя у землі Північний Рейн-Вестфалія відзначається різноманітністю учнів і вчителів. Школа – це місце соціальної інтеграції нашого суспільства. Вона є місцем зустрічі, яка дає можливість всім людям у шкільному співтоваристві, виходячи з власного досвіду, соціалізуватися шляхом освіти та у змаганні з усіма іншими учнями розвивати і переживати свої власні життєві плани. Основою такого усталеного розмаїття є практична культура комунікації, взаємоповаги та взаємного прийняття у наших школах – без жодної дискримінації, расизму та інших форм насильства.

Учні у землі Північний Рейн-Вестфалія у шкільному житті та на уроках з усіх предметів здобувають знання, вчаться брати відповідальність за себе та інших, відстоювати власну думку та при цьому поважати думку інших. Зараз при прийнятті дітей та підлітків з України, у тому числі по відношенню до учнів з інших країн, цій вимозі приділяється особливо висока увага, для чого органи нагляду за шкільною освітою надають консультації та спеціальні матеріали.

Уникнення екстремістських поглядів є важливою метою демократичної діяльності шкіл. Положення навчальних програм з дисциплін враховують ці аспекти та дидактично-методичне структурування уроків і спрямовані на здобуття компетенції у демократичній поведінці. Різноманітні програми дають школам можливість зробити свій профіль демократичним, наприклад "школа без расизму,

школа мужності землі Північний Рейн-Вестфалія". Ця та інші програми дають школярам можливість брати активну участь у боротьбі проти будь-якої форми дискримінації (расизму, гомофобії, антициганізму, антисемітизму тощо). При цьому мета полягає у тому, щоб підвищити рівень цивільної мужності учнів у шкільному і приватному оточенні та зробити їх здатними до участі у демократичному і плюралістичному суспільстві.

Демократична поведінка і свідомість пропагуються також і у професійно-технічних навчальних закладах. Земельний центр політичної освіти землі Північний Рейн-Вестфалія (www.politische-bildung.nrw.de) при тісній взаємодії з Міністерством освіти та у справах шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія та всіма окружними управліннями реалізує освітній проєкт "Демократія для мене. Основні права у Німеччині – Орієнтована на досвід концепція вивчення демократії" у міжнародних підготовчих класах професійного коледжу.

Дидактично-методична концепція передбачає досягнення таких чотирьох ключових цілей

- Навчання цінностям, основним демократичним правам та основним структурам політичної системи Німеччини,
- Підтримка формування особистості за кордоном для підлітків-біженців,
- Визнання неоднаковості/відмінності,
- Підтримка оволодіння німецькою мовою.

Земельний центр розробив спеціальні навчальні матеріали для досягнення цих цілей, науковий супровід і оцінку складання і використання яких здійснюється Вестфальським університетом імені Вільгельма.

Навчальні матеріали базуються на орієнтованому на досвід підході до вивчення демократії для молодих дорослих людей – іммігрантів. Вони заохочують і підтримують навчання молодих людей цінностям і основним правам. В якості дидактичної основи використовується, серед іншого, підхід дослідницького навчання, який дає змогу проводити евристичне навчання демократії за рахунок відповідної участі у навчальному процесі та сприяє тому, щоб учні отримали основні відомості про німецьку правову і соціальну державу.

На сьогоднішній день у цьому заході беруть участь 80 професійних коледжів з міжнародними підготовчими класами, супровід яких забезпечує команда модераторів Земельного центру політичної освіти. З 2022/2023 навчального року до цього навчального заходу буде залучено ще 20 професійних коледжів, які здобуватимуть відповідну кваліфікацію.

Багато муніципальних культурних та освітніх закладів (бібліотеки, музеї, театри) виходять зі своїми пропозиціями з культурної освіти в якості реакції на загарбницьку війну Росії проти України та на ситуацію з біженцями. Пропозиції цього роду дають можливість організації зустрічей, обговорення пережитого та проведення культурних заходів. Але окрім цих теперішніх форматів позашкільні

партнери підтримують школи у їхній інтеграційній та освітній роботі та дають важливі імпульси у сфері культурної освіти.

3. Шкільна інтеграційна інфраструктура та ресурси

3.1 Надання шкільного приміщення

Обов'язок з придбання, утримання шкільних будівель та облаштування шкіл відповідно до § 79 Закону про навчальні заклади землі Північний Рейн-Вестфалія покладається на муніципальні власники шкіл, в рамках їхніх прав муніципального самоуправління, передбаченого конституцією. Власники шкіл зобов'язані також резервувати та надавати для дітей та підлітків, які зобов'язані відвідувати школу, достатню кількість відповідних місць у школі та відповідні шкільні приміщення.

Земля Північний Рейн-Вестфалія бере участь у широкому спектрі фінансової допомоги, щоб підтримати міста, громади та округи у шкільній сфері при виконанні ними муніципальних задач та інвестиційних заходів.

Муніципалітети щорічно отримують фіксовану допомогу на школи/освіту. У 2021 році вона склала приблизно 723 млн євро, а у 2022 році підвищена приблизно до 748 млн євро. Ці кошти можуть бути використані для нового будівництва, перебудови та прибудови, придбання, модернізації та робіт з розширення, а також для обладнання та оснащення шкільних будівель та муніципальних дитячих дошкільних закладів. За ці кошти можна організувати тимчасові будівлі (наприклад, контейнери), щоб можна було розмістити різко збільшену кількість учнів. Окрім коштів фіксованої допомоги на школи/освіту муніципалітети отримують також інші фіксовані суми коштів в рамках фінансування громад, до яких відносяться фіксована сума на загальні інвестиції, фіксована сума на спорт, фіксована сума на витрати та утримання, які також можна було б використати для фінансування необхідних будівельних робіт.

Земля Північний Рейн-Вестфалія разом з НРВ.Банк надав муніципалітетам у 2017-2020 роках додатково 2 млрд євро за програмою "Гарна школа 2020". Період для звітування щодо витрачених коштів був продовжений на 48 місяців.

Муніципалітети мають також інші можливості підтримки у сфері шкільного будівництва. Сюди відноситься 1-а частина Федерального закону про підтримку муніципальних інвестицій, на підставі якої з 2015 року було надано близько 1,1 млрд євро, серед іншого, за статтями "Інфраструктура" та "Освітня інфраструктура". Ці кошти на певних умовах можуть бути використані у школах на інвестиційні заходи.

Земля Північний Рейн-Вестфалія продовжує також надавати федеральні гроші на покращення шкільної інфраструктури у своїх фінансово слабких муніципалітетах (глава 2 Закону про підтримку муніципальних інвестицій) у розмірі 1,12 млрд євро з 2017 року за максимально швидкою та небюрократичною процедурою.

Крім того, НРВ.Банк підтримує муніципалітети за програмою НРВ.Банк.Сучасна школа, за якою вони можуть отримати кредити під дуже вигідні відсотки для інвестицій у школи.

Зрозуміло також, що ці та власні кошти муніципалітетів недостатні, щоб одразу підготувати додаткові шкільні приміщення. Поряд з необхідністю у проєктних підготовчих роботах з урахуванням великих вимог будівельних норм, виникає також складність у тому, що планувальні і будівельні роботи будуть користуватися великим попитом і частково будуть недоступні; до того ж частково спостерігається кричущий дефіцит матеріалів внаслідок війни та накладених санкцій (наприклад, будівельної деревини з Російської Федерації). Це ж стосується і тимчасових споруд (контейнерів тощо), які використовуються для розміщення або які ще присутні у деяких місцях, постраждалих від повені. Тому потрібно також перевірити, чи можна використати для проведення уроків інші приміщення (наприклад, фойє музеїв, церковні приміщення, конференц-зали у готелях тощо).

3.1.1 Перехідні положення

З огляду на велику кількість учнів, які нещодавно іммігрували з України, органам нагляду за шкільною освітою потрібно підтримати власників шкіл у цій історичній винятковій ситуації. При цьому слід дотримуватися таких принципів:

- При розподілі місць у школі відповідно до § 34 Закону землі Північний Рейн-Вестфалія про навчальні заклади перевага віддається учням, які зобов'язані відвідувати школу, перед тими учнями, які ще не зобов'язані відвідувати школу.
- Щодо шкільного навчання дітей та підлітків з України діє циркуляр "Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 13-63 № 3". Він же застосовується для діючих організаційних форм вивчення німецької мови. Відповідно до пункту 3.7 циркуляра вищий орган нагляду за шкільною освітою у винятковій ситуації за заявою власника школи із відповідним застосуванням "Настанови щодо кадрових заходів при організаційних змінах у школі" та на основі педагогічної концепції школи може дозволити, щоб уроки виключно для учнів, які нещодавно іммігрували, впродовж обмеженого строку проводилися за межами основного приміщення школи, якщо це абсолютно необхідно через явну недостатність місця у школі. Учні, які нещодавно іммігрували і нещодавно були прийняті до школи, можуть розміщуватися за межами основного приміщення школи лише протягом одного року з моменту надання відповідного дозволу. На основі поточної ситуації цією можливістю можна користуватися, якщо для цього наявні передумови. З огляду на непередбачуваний розвиток війни в Україні та пов'язану з цим незрозумілу ситуацію та перспективи для біженців відповідні дозволи обмежуються у строках. Передумовою дозволу, крім того, в будь-якому випадку є вотум постійного відомства у справах шкіл, подання власником школи звіту щодо повноти використання можливостей школи та плану щодо того, як мають бути інтегровані групи, які навчаються за межами основного приміщення школи, в

існуючу систему після закінчення строку відповідного дозволу та як разом з учнями та ученицями мають навчатися в основному приміщенні школи. В педагогічній концепції школою встановлено наскільки є можливими регулярні зустрічі між дітьми та підлітками, які нещодавно імігрували, з учнями та ученицями основного місця.

- Початок уроків в обов'язковому порядку регулюється циркуляром "Початок уроків, розподіл уроків на тижні, п'ятиденний тиждень, контрольні роботи та домашні завдання у загальноосвітніх школах" від 05.05.2015 р. (Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 12-63 № 3). Цим циркуляром не лише встановлюється самий ранній час початку уроків на 7:30, але й самий пізній час регулярного початку уроків на 8:30. У пункті 3.6 циркуляра "Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 13-63 № 3" встановлюється обсяг шкільного навчання. У принципі нормами не дозволяється проведення уроків у кілька змін чи у другій половині дня. Однак якщо у поточній винятковій ситуації неможливо інакше задовольнити право на освіту дітей та підлітків, які зобов'язані відвідувати школу, то у такій ситуації дозволяється видати власникам шкіл за їхньою заявою обмежений у часі до кінця літніх канікул винятковий дозвіл, яким дозволити використання тимчасової моделі проведення уроків у кілька змін чи у другій половині дня.

Власникам шкіл потрібно підтримати реалізацію інших організаційних заходів (наприклад, навчання у кількох класах; ініціювання співпраці між муніципалітетами для забезпечення шкільного навчання) наданням консультацій та письмових концепцій. Планування та утримання винесених приміщень здійснюється під супроводом компетентного органу нагляду за шкільною освітою. Він надає консультації та допомогу при складанні та реалізації відповідної педагогічної концепції. У цих приміщеннях орган нагляду за шкільною освітою також враховує "Настанови щодо кадрових заходів при організаційних змінах у школі", якщо це можливо у даній ситуації. Він також звертає увагу на можливість належного відвідування уроків для всіх дітей та підлітків, які зобов'язані відвідувати школу.

Через велике значення спорту для фізичного та психічного розвитку дітей та підлітків, особливо на фоні обмежень можливостей для руху під час пандемії коронавірусу, потрібно обов'язково забезпечити можливості занять спортом.

У принципі, власники шкіл зобов'язані надати шкільні споруди і будівлі, необхідні для належного проведення уроків. Це зобов'язання продовжує також діяти, якщо раніше використовувані однією чи кількома школами спортивні споруди стали недоступні. У таких випадках за узгодженням між власником школи та всіма школами потрібно використати всі організаційні можливості, щоб гарантувати проведення уроків фізкультури згідно з розкладом, наприклад, шляхом спільного використання інших спортивних споруд.

Якщо спортивні зали зайняті для короткострокового розміщення біженців, то уроки фізкультури потрібно перенести в інші спортивні споруди або проводити їх

на відкритому повітрі залежно від погодних умов та місцевих особливостей. Скасовувати уроки фізкультури через такі причини не дозволяється.

Для проведення уроків з підготовки до іспитів, а також для проведення спортивних випробувань власник школи повинен забезпечити використання інших спортивних споруд, доступних та придатних для підготовки до іспитів і проведення випробувань. Загалом потрібно потурбуватися про те, щоб можливі навантаження при проведенні необхідної реструктуризації планів розміщення максимально справедливо розподілялися між школами відповідного району.

3.2 Бюджет та збільшення витрат

3.2.1 Бюджетні заходи

У поточному бюджеті передбачено 5018 посад для задоволення додаткових педагогічних потреб для загальної мовної освіти, розвитку мови та міжкультурного шкільного і навчального розвитку для інтеграції шляхом освіти. Крім того, передбачені допоміжні кошти у розмірі 1 млн євро в рамках інтеграції шляхом освіти.

В межах існуючих натепер можливостей шкільного бюджету були вжиті перелічені нижче заходи для подолання наслідків зростання кількості біженців для забезпечення проведення навчального процесу:

3.2.1.1 Інтеграція шляхом освіти

Збільшення коштів для тимчасового персоналу в рамках програми "Інтеграція шляхом освіти":

- Початкова сума коштів у розмірі 1 млн євро за потреби може бути збільшена за рахунок незайнятих і вакантних посад. У цьому році не діє обмеження на вільні посади спеціалістів з інтеграції. Тому є достатній потенціал, щоб задовольнити існуючі потреби у персоналі.
- Збільшення коштів відбувається незалежно від того, чи відповідній школі на даний момент призначена кількість посад у одній з сфер діяльності відповідно до циркуляра "Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 14-21 № 4".
- Відповідні положення введені в дію циркуляром від 18 березня 2022 року.

3.2.1.2 Резерв робочих місць Міністерства освіти та у справах шкіл

Циркуляром про основні показники від 18 березня 2022 року окружним управлінням було повідомлено про очікуваний розподіл посад на наступний 2022/2023 навчальний рік. Цей розподіл посад є основою для оцінки можливостей працевлаштування вчителів на наступний навчальний рік. У попередніх прогнозах кількості учнів загалом передбачалося зменшення кількості учнів, тому 1052

посад було тимчасово не були виділені. Тепер ці посади використовуються, щоб навчати учнів-біженців. Щойно стануть відомими усталені кількості учнів-іммігрантів, ці посади будуть розподілені між окружними управліннями, щоб можна було проводити подальші призначення. Ці посади можуть також використовуватися для збільшення змінних витрат на замісне навчання або для збільшення витрат на інтеграцію шляхом освіти. В минулому навчальному році окружним управлінням виділено для цього 867 додаткових місць для освоєння.

3.2.1.3 Змінні витрати на замісне навчання

Змінні витрати на замісне навчання можуть використовуватися для замісного навчання в усіх шкільних формах для компенсації, зокрема у випадку тривалої хвороби або декретної відпустки. Для освоєння змінних коштів на замісне навчання можуть залучатися додаткові вільні посади вчителів. Змінні кошти на замісне навчання на суму близько 60 млн євро були збільшені приблизно на 3,5 млн євро. Вони призначені для підтримки, зокрема, окружних управлінь, в яких більше немає великої кількості вільних і вакантних посад, щоб підвищувати початкові витрати на замісне навчання. Таким чином, окружні управління отримують інші можливості для використання додаткового персоналу для навчання учнів-біженців. Окружні управління повідомляють про свої потреби за запитом. Окружні управління отримують кошти залежно від потреб.

3.2.1.4 Приватні школи

Приватні школи під власну відповідальність в рамках передбаченого конституцією права вільного вибору учнів самостійно приймають рішення про прийняття учнів, які нещодавно іммігрували. Тому закріплення учнів за приватною школою неможливе або можливе лише за узгодженням з власником школи.

Описані вище для державних шкіл інструменти підтримки відповідним чином переносяться на сферу приватних шкіл в рамках положень, що регулюють діяльність приватних шкіл:

- Тимчасове працевлаштування тимчасових працівників для інтеграції шляхом освіти (глава 3.2.1.1) можливе також у приватних школах за рахунок вакантних місць, які можуть бути заповнені, з можливістю рефінансування.
- Оскільки закріплення місць у приватних школах неможливе, слід відповідним чином враховувати мету резервування місць в рамках рефінансування. Оскільки для рефінансування визначальним є кількість учнів станом на дату визначення офіційних шкільних даних (15 жовтня), а учні, які нещодавно іммігрували, приймаються протягом року, невідповідність, що виникає внаслідок цього, загалом компенсується за рахунок додаткової субсидії згідно з 1-м реченням п. 10 § 106 Закону про навчальні заклади.

- Кошти на замісне навчання оплачуються за рахунок передбаченої законом фіксованої суми на покриття потреби у персоналі.
- Власники приватних шкіл також мають у своєму розпорядженні описані у главі 3.2.2 інструменти залучення персоналу.

3.2.1.5 Цифрове оснащення

Учням, які нещодавно іммігрували, звичайно ж, як й іншим, може бути наданий цифровий термінал в рамках земельної програми оснащення (програма негайного оснащення та кампанія оснащення землі Північний Рейн-Вестфалія та React-EU). Для цього земля надає власникам шкіл з 2020 року загалом близько 375 мільйонів євро. Власники шкіл можуть і самі купувати цифрові термінали. Виділені кошти можуть використовуватися власниками шкіл ще до кінця 2022 року.

3.2.2 Залучення персоналу до підтримки освітніх пропозицій для шкільних проєктів у іммігрантському середовищі

По мірі очікуваного сильного зростання кількості дітей та підлітків шкільного віку, які тікають з України, зростає також потреба у вчителів та іншому (соціально-)педагогічному персоналі для роботи у школах.

Тому тимчасова підтримка шкіл додатковим персоналом є суттєвою умовою для успішного навчання учнів-іммігрантів.

Залежно від потреб школи їй на обмежений період часу можуть виділятися вчителі або на основі відповідних циркулярів – інший педагогічний чи соціально-педагогічний персонал (наприклад, вчителі для ведення уроків мовами країн походження, спеціалісти для шкільної соціальної роботи, спеціалісти з багатoproфільних команд, спеціалісти з соціально-педагогічних питань на етапі вступу до школи, педагоги-спеціалісти з корекційних шкіл або педагоги-спеціалісти професійних коледжів, наприклад, вчителі з ремісничих та технічних дисциплін).

Можливості тимчасового працевлаштування школи публікують на інтернет-порталі www.verena.nrw.de. Там на сторінці опублікованих конкурсів у розділі "Галузі/Група професій/Група типів шкіл" можна відфільтрувати оголошення "Підтримка біженців". Метою працевлаштування є, зокрема, індивідуальний супровід дітей та підлітків - біженців у землі Північний Рейн-Вестфалія при їхньому прибутті та під час інтеграції у новій школі.

На вакантні педагогічні посади можуть претендувати як особи з педагогічною кваліфікацією, так й інші кваліфіковані претенденти. Ними можуть бути, наприклад, випускники університетів, пенсіонери, студенти або люди з закінченою професійною освітою, якщо вони підходять для роботи у школі (див. VERENA). Щодо вакантних посад іншого педагогічного або соціально-

педагогічного персоналу застосовуються встановлені у відповідних циркулярах вимоги до кваліфікації претендентів.

При тимчасовому працевлаштуванні керівництво школи, за необхідності у співпраці з органом нагляду за шкільною освітою, приймає рішення, чи претендент підходить для виконання роботи, передбаченої у конкурсі на посаду. Воно також приймає рішення про те, чи достатнім є рівень володіння німецькою мовою, якщо він не підтверджується сертифікатом про знання мови, виданим, наприклад, Інститутом ім. Гете.

Строк встановлюється, як правило, без зазначення причини (§ 14 пункт 2 Закону про неповну і обмежену за строком зайнятість). Згідно з вимогами § 14 пункту 1 Закону про неповну і обмежену за строком зайнятість можливі також тимчасові трудові відносини із зазначенням причини.

Класифікація залежить від діяльності та індивідуальної кваліфікації згідно з тарифною сіткою за тарифним договором вчителів або тарифним договором про тарифну сітку для вчителів. Земля Північний Рейн-Вестфалія зобов'язана дотримуватися цих нормативів як член тарифної спільноти німецьких земель. Наприклад, класифікація вчителів за нормативами тарифного договору визначається шкільною формою школи, за якою вони закріплені, та індивідуальною кваліфікацією. Претенденти без визнаної в землі Північний Рейн-Вестфалія вищої освіти потрапляють до тарифної групи 9b (шкільні форми з початковою категорією посади A12) або до тарифної групи 10 (шкільні форми з початковою категорією посади A13) (розділ 2 пункт 4 Додатку до тарифного договору про тарифну сітку для вчителів).

Керівництво всіх шкіл листом до шкіл від 04.04.2022 року попросили заздалегідь звернутися до відповідних вчителів, щоб забезпечити

- своєчасне повернення з відпустки
- збільшення тимчасове зайнятості
- пізніший вихід у відставку або на пенсію
- залучення вчителів, які вже пішли у відставку або на пенсію, для проведення замісного навчання.

У цьому оновленому листі до шкіл керівництво шкіл також попросили звернутися не лише до відповідних вчителів, але й до іншого (соціально-)педагогічного персоналу.

Крім того, окремим листом до шкіл від 04.04.2022 року було зроблено звернення як до вчителів, які поки не отримали пропозицію про працевлаштування, так і до вчителів-стажистів, які закінчили свою підготовчу практику для обіймання посади станом на 30.04.2022 року, щоб вони мали можливість подати заяву на ці тимчасові посади.

В якості додаткового внеску у забезпечення навчання обговорюється додаткове залучення для навчання вчителів-стажистів. Для цього були розширені правові

рамки добровільного додаткового самостійного навчання вчителями-стажистами (до 6 годин на тиждень). У поточній винятковій ситуації до цієї категорії звернулися з особливим запитом щодо можливості проведення додаткових самостійних уроків.

3.2.3 Вчителі, які нещодавно іммігрували, та вчителі-біженці

В рамках чинного законодавства і циркулярів біженці можуть прийматися на роботу на посаду вчителя (§ 57 Закону про навчальні заклади) або іншого (соціально-)педагогічного персоналу (§ 58 Закону про навчальні заклади) (див. пункт 3.2.2).

При працевлаштуванні біженців потрібно враховувати такі особливості:

➤ Підтвердження статусу перебування, дозволу на роботу

Перед прийняттям на роботу потрібно пред'явити підтвердження статусу перебування відповідно до § 24 Закону про порядок перебування іноземних громадян разом з дозволом на здійснення трудової діяльності або тимчасову посвідку про легальне перебування у країні, видану відомством у справах іноземців з відміткою "Трудова діяльність дозволена" (див. [faq-ukraine.pdf \(bamf.de\)](#)).

Протягом короткочасного безвізового перебування працювати не дозволяється.

➤ Підтвердження кваліфікації

Якщо підтвердження індивідуальної кваліфікації претендента не може бути пред'явлене через особливі обставини, в якості винятку для прийняття на роботу достатньо достовірного письмового підтвердження наявності кваліфікації.

➤ Класифікація, присвоєння категорії

Якщо індивідуальна класифікація може бути доведена відповідними підтверджувальними документами, проводиться класифікація на основі найнижчої тарифно-класифікаційної характеристики згідно з тарифною сіткою за тарифним договором вчителів або тарифним договором про тарифну сітку для вчителів. Якщо такий підтверджувальний документ надається пізніше, а кваліфікація визнається у землі Північний Рейн-Вестфалія, працівники з того моменту можуть бути переведені до вищої категорії.

У разі пред'явлення підтверджувальних документів попередньої роботи, їх потрібно перевірити при присвоєнні категорії згідно з § 16 тарифного договору вчителів. Якщо щодо попередньої роботи підтверджувальні документи відсутні, присвоюється 1-а категорія.

➤ Вакцинація проти кору або імунний захист

У принципі перед початком роботи потрібно надавати підтверджувальний документ, що вимагається Законом про захист населення від інфекційних захворювань, який показує наявність щеплення від кору (§ 20 пункт 8 реч. 2 та пункт 9 реч. 1 ч. 1 Закону про захист населення від інфекційних захворювань) або наявність імунітету від кору або протипоказання до вакцинації (§ 20 пункт 9 реч. 1 ч. 2 Закону про захист населення від інфекційних захворювань).

Тимчасово та у винятковому порядку можна відмовитися від вимоги попереднього пред'явлення такого підтверджувального документа, якщо у окремому випадку буде надане достатньо обґрунтоване письмове запевнення, що через особливу ситуацію або терміновість початку роботи таке своєчасне пред'явлення є неможливим. Не зроблене раніше щеплення потрібно зробити невідкладно, окрім випадку, коли вже є імунний захист та немає протипоказань. Необхідні підтверджувальні документи потрібно донести якомога швидше, однак не пізніше, ніж впродовж трьох місяців з початку трудових відносин, інакше вони будуть припинені. Це виняткове положення починає діяти негайно стосовно прийняття на роботу з початком роботи до 01.11.2022 року включно.

➤ Довідка про відсутність судимості з поліції:

Якщо термін перебування у Федеративній Республіці Німеччина перевищує чотири місяці, перед початком роботи потрібно пред'явити розширену довідку про відсутність судимості (§ 30а Закону про Федеральний центральний реєстр). У разі меншого терміну перебування потрібно скласти заяву про те, чи є у претендента попередні судимості або чи ведеться проти нього або неї попереднє розслідування чи судовий кримінальний процес.

Орган, що приймає рішення про прийняття на роботу, повинен пересвідчитися також у відсутності попередніх судимостей у претендента за минулий час його проживання в Україні. Претенденти повинні надати підтверджувальний документ, еквівалентний німецькій довідці про відсутність судимості, наприклад, офіційну довідку про відсутність судимості і належну поведінку, витяг з реєстру криміналістичного обліку на батьківщині чи еквівалентний документ. Тимчасово та у винятковому порядку можна відмовитися від вимоги попереднього пред'явлення такого документа, якщо буде надане достатньо обґрунтоване письмове запевнення, що через особливу ситуацію в Україні або через руйнування там інфраструктури своєчасно дістати такий документ неможливо. У таких випадках перед прийняттям на роботу потрібно скласти заяву про те, чи є у претендента попередні судимості або чи ведеться проти нього або неї попереднє розслідування чи судовий кримінальний процес. Тоді прийняття на роботу здійснюється на підставі такої заяви. Необхідний документ потрібно донести якомога швидше, однак не пізніше пробного періоду. Якщо це буде неможливо зробити через продовження війни в Україні, продовження роботи можливе лише, якщо до кінця пробного періоду буде наданий нотаріально оформлений афідевіт (§ 22 пункт 2 Федерального положення про нотаріат) про те, що в Україні у особи не було попередніх судимостей і що проти неї не ведеться попереднє розслідування або судовий

кримінальний процес; в іншому разі трудові відносини припиняються. Це виняткове положення починає діяти негайно стосовно прийняття на роботу з початком роботи до 01.11.2022 року включно.

➤ Сумісництво

За наявності в Україні трудових відносин, потрібно повідомити про характер та обсяг такої діяльності (відповідно до положень про вторинну зайнятість, § 3 пункт 3 тарифного договору вчителів). Бажано скласти письмову заяву про те, що ці трудові відносини через останні події на даний час фактично не здійснюються.

➤ Участь ради персоналу

У будь-якому окремому випадку право вирішального голосу при тимчасових призначеннях має компетентна рада персоналу (§ 72 пункт 1 реч. 1 ч. 1 Земельного закону про раду персоналу).

Якщо керівники школи самі уклали строкові договори для забезпечення процесу навчання і для виконання особливих педагогічних завдань (§ 57 пункт 5 реч. 3 Закону про навчальні заклади), то замість участі ради персоналу вступає участь ради вчителів. Однак і при такій конфігурації для класифікації і присвоєння категорії кадровий орган залучає створену ним раду персоналу (§ 72 пункт 1 реч. 1 ч. 4 Земельного закону про раду персоналу), оскільки це рішення не може бути передане керівнику школи.

3.2.3.1 Програма "Педагогічні кадри плюс" та підтримка міжнародних педагогічних кадрів

Програма "Педагогічні кадри плюс" – це частина програми підтримки "Маяки землі Північний Рейн-Вестфалія", яка здійснюється за підтримки та під відповідальність Міністерства культури і науки землі Північний Рейн-Вестфалія. В рамках цієї кваліфікаційної програми вчителі-біженці та вчителі не з країн ЄС отримують уявлення про німецьку шкільну систему та готуються до роботи у школах землі Північний Рейн-Вестфалія.

Це має показати вам перспективи роботи у Німеччині та забезпечити можливість інтеграції у робочий ринок, що відповідатиме потребам. Метою програми "Педагогічні кадри плюс" є розкриття професійного потенціалу та потенціалу мови країни походження, які цільова група може запропонувати школам.

Для участі потрібне виконання таких критеріїв:

- Диплом про здобуття педагогічної освіти з батьківщини або ступінь, який дає право на батьківщині працювати вчителем,
- Досвід роботи вчителем на батьківщині,
- Гарні знання німецької мови на рівні B1,

- Учасники можуть присвятити весь час програмі протягом року та щодня приїздити до університету.

У співпраці з п'ятьма педагогічними університетами програма "Педагогічні кадри плюс" готує учасників до роботи у школах землі Північний Рейн-Вестфалія та підвищує їхню кваліфікацію залежно від потреб. За рахунок чітко узгоджених елементів програми крім педагогічно-міжкультурної кваліфікації, курсів німецької мови та професійно-дидактичних семінарів організується також комплексна шкільна практика.

У цьому зв'язку програма "Підтримка міжнародних педагогічних кадрів" Міністерства освіти та у справах шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія пропонує подальшу перспективу для випускників земельної програми "Педагогічні кадри плюс". В рамках програми "Підтримка міжнародних педагогічних кадрів" учасники підвищують кваліфікацію впродовж двох років у школі у землі Північний Рейн-Вестфалія з практичним і професійним супроводом та поглиблюють свої знання і навички, які були здобуті під час проходження програми "Педагогічні кадри плюс". Тим самим ці вчителі поступово підводяться до самостійного ведення занять у одній зі шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія.

Для участі у програмі "Підтримка міжнародних педагогічних кадрів" потрібне виконання таких критеріїв:

- Учасники не відповідають формальним вимогам, щоб працювати вчителями у Німеччині і/або поки що не володіють необхідними знаннями з німецької мови або дидактики/методології, щоб могли вести уроки.
- Учасники пройшли програму "Педагогічні кадри плюс". Відбір найкращих відбувається шляхом залучення окружних управлінь до процесу відбору в рамках програми "Педагогічні кадри плюс".

Земля Північний Рейн-Вестфалія надає для програми "Підтримка міжнародних педагогічних кадрів" 160 робочих місць (з них 10 робочих місць заплановано для підтримки учасників з питань здобуття кваліфікації та консультування).

З огляду на цільову групу, що перебуває у центрі уваги, земельна програма є відкритою також і для вчителів-біженців з України, якщо вони бачать своє майбутнє у школі у землі Північний Рейн-Вестфалія.

Інформацію про земельні програми, а також про процедуру подання заяви про обіймання посади можна знайти на цифровому порталі землі <https://lehrkraefteplus-nrw.de/>.

3.2.3.2 Про роль українських вчителів в рамках освітніх пропозицій для шкільних проєктів у іммігрантському співтоваристві

Уряд землі задекларував мету – якомога швидше і гнучкіше забезпечити успішну інтеграцію дітей та підлітків, які є біженцями з України, а також вдале

продовження ними свого навчання. Посприяти цьому можуть й українські вчителі, працюючи у школах землі Північний Рейн-Вестфалія.

В рамках існуючих положень і циркулярів біженці можуть прийматися на роботу в якості вчителів (§ 57 Закону про навчальні заклади) або іншого (соціально-)педагогічного персоналу (§ 58 Закону про навчальні заклади) з відповідними обов'язками.

Залучення біженців має, серед іншого, посприяти індивідуальному супроводу дітей та підлітків, які втекли до землі Північний Рейн-Вестфалія, при прибутті та інтеграції у їхній новій школі. Це особливо стосується дітей та підлітків, які вперше відвідують німецьку школу або ще не володіють німецькою мовою на достатньому рівні, щоб нормально засвоювати уроки та брати участь у інших педагогічних пропозиціях шкіл (наприклад, в рамках (відкритої) школи повного дня).

Тому виконання покладених обов'язків визначається потребами дітей та підлітків і залежно від того, чи працює особа вчителем або (соціально-)педагогічним працівником, за наявності необхідних передумов може включати викладацьку діяльність та альтернативно чи додатково такі сфери діяльності:

- участь у оволодінні німецькою мовою із задіянням мов країн походження
- діяльність із супроводу уроків в рамках учительського колективу школи
- пропозиції робочої групи щодо інтеграції у повсякденне життя всередині та за межами школи
- нагляд і допомога – у тому числі у позашкільних місцях навчання, наприклад, на екскурсіях, під час (профорієнтаційної) практики, при здійсненні допоміжної повсякденної діяльності тощо
- підтримка при здійсненні можливостей шкільної співпраці (для батьків та для учнів)
- винесення поглядів дітей та підлітків, які нещодавно іммігрували, на розгляд шкільних комітетів.

Така діяльність як правило вимагає знання німецької мови та конкретизується за узгодженням з задіяним керівництвом школи. В якості альтернативи виконанням вимог може бути доведене знання англійської мови.

Можливість подання заяви на роботу у школі землі Північний Рейн-Вестфалія повідомляється у публікаціях Міністерства освіти та у справах шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія через Земельне відомство зі шкільної інтеграції (<https://www.bra.nrw.de/bildung-schule/landesstelle-schulische-integration/ukrainische-lehrkraefte>), а також у шкільних відділах окружних управлінь.

Земельне відомство зі шкільної інтеграції включає вчителів у муніципальних центрах інтеграції до загальноземельної інформаційної бази про можливу сферу діяльності та пов'язані з нею можливості працевлаштування. Керівники відділів з питань загальної інтеграції шляхом освіти у окружних управліннях повідомляють цю інформацію керівництву шкіл.

Разом з іншими працівниками в рамках освітніх пропозицій щодо шкільних проєктів у іммігрантському співтоваристві українські вчителі отримують змістовний супровід за дорученням Міністерства освіти та у справах шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія через Земельне відомство зі шкільної інтеграції. Для цього у Земельному відомстві зі шкільної інтеграції створюється координаційний центр (виділення коштів з бюджету на підвищення кваліфікації Міністерства освіти та у справах шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія на 2022 рік).

На підтримку вчителів з України пропонує Гете - інститут програму, метою якої є підготовка вчителів усіх предметів з України, супровід інтеграційного процесу українських учнів у їхнє шкільне та освітнє повсякденне життя в німецькій школі. В рамках програми здійснюється підтримка німецької мови як мови викладання та подальший розвиток методико - дидактичних компетенцій. Цільова група - це особи, які зараз супроводжують та навчають українських учнів або незабаром будуть займатися діяльністю у школі або здійснювати супровід. Це стосується вчителів усіх предметів, усіх типів шкіл з України, які прибули до Німеччини внаслідок війни та мають бажання розвивати знання німецької мови (мовні рівні від А1 до С1).

Діяльність координаційного центру спрямована на досягнення таких цілей для цього окреме консультування та проведення інформаційних заходів:

- пошук підходящої роботи у школі у землі Північний Рейн-Вестфалія
- здобуття знань про структуру і зміст системи шкільної освіти у землі Північний Рейн-Вестфалія; надання інформації про систему шкільної освіти в Україні
- отримання базових знань про викладання німецької мови; врахування знань у сфері дидактики іноземних умов
- отримання базових знань для визначення інших сфер відповідальності, в яких працюють українські вчителі та інші працівники (основний акцент: цільова індивідуальна підтримка учнів); врахування українськими вчителями їхніх знань
- формування міжкультурного діалогу; врахування функції шкіл у землі Північний Рейн-Вестфалія, сприяння розвитку європейської ідентичності
- врахування ситуації жінок-біженців
- орієнтоване на потреби відкриття довгострокових професійних перспектив, серед іншого у співпраці з членами мережі "Педагогічні кадри з історією імміграції"
- підтримка задіяних шкіл стосовно кваліфікованої співпраці з новими членами учительського колективу

Для підтримки учителів з України Інститут ім. Гете пропонує програму, метою якої є підготовка учителів всіх дисциплін з України до супроводу українських учнів у їхньому шкільному житті та навчанні у німецькій школі. В рамках програми здійснюється вивчення німецької мови як мови викладання та вдосконалення

методично-дидактичних навичок. Цільовою групою є особи, які вже залучені до обслуговування та навчання учнів з України або невдовзі розпочнуть роботу у школі або закладі соціального і культурно-побутового обслуговування. Вона призначена для учителів всіх дисциплін всіх видів шкіл з України, які під час війни приїхали до Німеччини та хотіли б удосконалити свої знання німецької мови (рівні А1-С1).

На даний момент у Програмі беруть участь 75 українських вчителів, які приїхали до Північного Рейн Вестфалії як біженці. Вони мають супровід з боку Координаційного центру Лазі

Зацікавлені в участі у програмі особи можуть звертатися до Земельного відомства зі шкільної інтеграції, Руралле 1-3, 44139 Дортмунд, <https://www.bra.nrw.de/bildung-schule/landesstelle-schulische-integration>.

3.2.4 Федеральні кошти

Земля повністю передала участь держави у коштах на підтримку біженців у розмірі 430 мільйонів євро муніципалітетам землі Північний Рейн-Вестфалія.

Уряд землі на спеціальному засіданні 13 квітня 2022 року прийняв рішення передати федеральні кошти у повному обсязі у розпорядження муніципалітетів землі Північний Рейн-Вестфалія. Бюджетно-фінансовий комітет дав свою згоду на це 27 квітня 2022 року. Поряд з витратами на розміщення ці кошти включають також фіксовану суму покриття для компенсації витрат, які були витрачені на здійснювану до цього підтримку біженців щодо виплати їм коштів на існування, а також додаткових коштів на біженців, наприклад, на догляд за дітьми, шкільне навчання, медичних витрат і витрат на утримання. Приблизно з 430 мільйонів євро три четвертих (323 мільйонів євро) передані муніципалітетам у заздалегідь оціненому розмірі. Переказ коштів здійснюється у кілька траншів, аби гарантувати справедливий розподіл коштів муніципалітетам. Лише так можна врахувати фактичну кількість біженців та їхній розподіл між муніципалітетами. Таким чином власники шкіл можуть також використати кошти на сфері, які лежать у сфері їхньої відповідальності у зв'язку з шкільним навчанням біженців в рамках розподілу обов'язків між землею і власниками шкіл. Сюди відносяться також кошти у зв'язку зі створенням додаткових шкільних приміщень, транспортом для учнів, матеріалами для вчителів та учнів.

3.3 Системи підтримки

3.3.1 Шкільна психологія

Бюро шкільного психологічного консультування у землі Північний Рейн-Вестфалія фінансуються спільно з земельного і муніципального бюджету. Завдяки їхнім багатостороннім послугам з консультування та підтримки вони є важливим центром для шкіл у землі Північний Рейн-Вестфалія та незамінною допомогою для всіх задіяних у шкільному житті. Шкільні психологи використовують

психологічні напрацювання для підтримки шкіл у їхній освітньо-виховній роботі: це відбувається шляхом підвищення кваліфікації, наприклад з питань соціальної компетенції, індивідуального навчання, комунікації та охорони здоров'я, а також шляхом системного консультування в окремих випадках. Шкільні психологи за законом зобов'язані зберігати професійну таємницю. Всі бюро шкільного психологічного консультування добре знають інші місцеві системи підтримки, такі як місцеві заклади допомоги неповнолітнім та роботи з неповнолітніми, терапевтичні заклади та заклади профілактичної роботи.

В усіх 53 округах і містах земельного підпорядкування є бюро шкільного психологічного консультування. Наразі працює 464 шкільних психологи, з них зараз 289 на земельному, а 175 посад на муніципальному фінансуванні. Найближче до вас бюро шкільного психологічного консультування ви можете знайти за таким посиланням <https://www.schulministerium.nrw/themen/schulsystem/angepasster-schulbetrieb-corona-zeiten/schulpsychologische-beratungsstellen>.

В усіх бюро шкільного психологічного консультування є спеціалісти по роботі з травматичним досвідом, втратою, смертю і горем. За потреби школи в рамках навчання дітей і підлітків з України звернутися до свого бюро шкільного психологічного консультування, який підтримує школи у формі системного консультування (наприклад, брифінги для учительського колективу).

Для зняття психологічного навантаження внаслідок війни в Україні на сайтах зі шкільної психології землі Північний Рейн-Вестфалія за посиланням <https://schulpsychologie.nrw.de/themen/krieg/index.html> зібрані вказівки і поради з допомоги для вчителів і батьків. Ця інформація постійно оновлюється та доповнюється земельним відомством зі шкільної психології на шкільного психологічного кризового управління.

Крім того, майже в усіх школах середнього ступеня I та II є щонайменше один спеціально навчений вчитель-консультант. Він консультує учням та за потреби організує їм професійну допомогу зовні. Вчителі-консультанти загалом є першими контактними особами, до яких звертаються при виникненні труднощів у власній школі. Підтримання регулярних контактів з фахівцями зі шкільної соціальної роботи, бюро шкільного психологічного консультування та спеціалізованими консультаційними бюро на місцях забезпечують необхідну компетенцію вчителів-консультантів та виконання ними функції провідника, щоб учні отримали ту допомогу, якої вони потребують. До того ж вчителі-консультанти є невід'ємною частиною шкільної команди з профілактики насильства та втручання у кризових ситуаціях у школах, об'єднані у одне ціле з іншими системами підтримки, такими як заклади з допомоги дітям і підліткам, особливо при захисті дітей у школі, та за потреби можуть надати відповідні контакти.

Школи можуть також звертатися до земельного бюро запобігання насильству та кібернасильству. Основний акцент у роботі цього бюро окрім об'єднання в мережу і координації вже існуючих профілактичних програм робиться на заходах і

стратегіях боротьби з цькуванням у мережі. Земельне бюро запобігання насильству та кібернасильству – це ефективне місце для вирішення школами конкретних проблем при виникненні випадків цькування і насильства (<https://www.duesseldorf.de/lps.html>).

Інші вказівки щодо вирішення проблем з дискримінацією під час загарбницької війни Росії проти України можна знайти також за посиланням <https://schulpsychologie.nrw.de/themen/krieg/index.html>. Під заголовком "Вирішення можливих конфліктів" ви знайдете стратегії вирішення, які дають вчителям поради щодо поведінки у випадках дискримінації учнів іншими учнями.

Поряд зі шкільними системами підтримки біженці, у яких є підозра отримання травми через війну і втечу, можуть отримати допомогу у травматологічних клініках за Законом про відшкодування шкоди потерпілим. Травматологічні клініки за Законом про відшкодування шкоди потерпілим на додаток до індивідуального психотерапевтичного лікування та групової терапії пропонують також психосоціальне консультування осіб з сильним психологічним тягарем. Потерпілі особи, у яких є підозра отримання травми через війну і втечу, можуть напряму звертатися до травматологічних клінік за Законом про відшкодування шкоди потерпілим. Направлення не обов'язкове, достатньо пояснення про статус біженця і потреби у лікуванні. Якщо існує мовний бар'єр, який не можна подолати через третю мову, наприклад, англійську, можуть бути також оплачені витрати на перекладача і спеціаліста з інтеграції.

Фінансування травматологічних клінік за Законом про відшкодування шкоди потерпілим, які є пропозицією Регіонального комунального об'єднання округів і міст окружного підпорядкування Рейнської області (LVR) та Регіонального комунального об'єднання округів і міст окружного підпорядкування Вестфалії та Ліппе (LWL), здійснюється через Міністерство праці, охорони здоров'я та соціального захисту.

Огляд травматологічних клінік LVR можна знайти за посиланням https://www.lvr.de/media/wwwlvrde/soziales/opfervonkriegundgewalt/kriegsopferundhinterbliebene/dokumente_234/Traumaambulanzen_Rheinland_Stand_Mai_2022.pdf (lvr.de), а травматологічних клінік LWL – за посиланням <https://www.lwl-soziales-entschaedigungsrecht.de/de/schnelle-hilfe/> (lwl-soziales-entschaedigungsrecht.de).

3.3.2 Шкільна соціальна робота

Шкільна соціальна робота забезпечує цілісний погляд на дітей та підлітків, зокрема їхню самоефективність, розвиток особистості та здоров'я.

Більше 2000 спеціалістів зі шкільної соціальної роботи у земельному підпорядкуванні та у муніципальній сфері відповідальності¹ підтримують дітей та підлітків на місці у школі своїми спеціальними соціально-педагогічними знаннями.

¹У земельній програмі "Сприяння шкільній соціальній роботі у землі Північний Рейн-Вестфалія" задіяно приблизно 1600 спеціалістів на рівні землі та не менше 900 працівників у муніципальній сфері відповідальності (циркуляр від 22.09.2021 р.).

При цьому шкільні соціальні робітники тісно співпрацюють з вчителями, спеціалістами-педагогами шкіл повного дня, спеціалістами з допомоги неповнолітнім та шкільними психологами.

Земля організувала дієву шкільну соціальну роботу за рахунок коштів, виділених землею на підтримку муніципальної соціальної роботи, розмір яких з 2022 року був підвищений на 10 млн євро до 57,7 млн євро, а також створення відповідних посад на рівні землі.

Безпосередньо для учнів, які нещодавно іммігрували, передбачено 226 посад для багатопрофільних команд, які використовуються для соціальної роботи у школах. Через так званий "підбір" до однієї посади на рівні землі для багатопрофільних команд додається ще 0,5 муніципальних посад, тобто одночасно передбачається 113 муніципальних посад. Ці посади мають посприяти якнайкращій і як найшвидшій інтеграції учнів, які нещодавно іммігрували.

Всі спеціалісти своєю відданою працею зміцнюють душевне і психічне здоров'я дітей і підлітків з України. Це досягається передусім організацією повсякденного шкільного життя, в якому також пропонуються заходи з відпочинку і розваги, що має вирішальне значення у перетворенні школи у "безпечне місце" для дітей та підлітків з України.

Загальну інформацію про шкільну соціальну роботу у землі Північний Рейн-Вестфалія можна знайти на освітньому порталі за посиланням <https://www.schulministerium.nrw/schulsozialarbeit>.

3.4 Освітні матеріали

У розпорядженні шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія є різноманітні пропозиції з підтримки та допоміжні матеріали стосовно прийняття українських дітей та підлітків та організації успішного процесу інтеграції.

Через великий потік біженців у 2015 році у шкіл є власні напрацювання, а також матеріали, які використовуються для викладання німецької мови у підготовчих групах. У деяких муніципалітетах власники шкіл виділили їм спеціальні бюджетні кошти для придбання необхідних матеріалів.

В освітній медіатеці землі Північний Рейн-Вестфалія можна знайти різноманітні навчальні матеріали, як для мовної освіти, а також про питання загарбницької війни Росії проти України. Тут вчителі можна знайти, серед іншого, допоміжні матеріали, які можуть полегшити комунікацію та вивчення німецької мови. Ці матеріали, які постійно оновлюються та розширюються, можна знайти на головній сторінці освітньої медіатеки землі Північний Рейн-Вестфалія. В освітній медіатеці можна також завантажити українські шкільні підручники у цифровій формі, надані Міністерством освіти та науки України.

Планується також створення "готових до використання курсів Moodle". Ці курси спрямовані на підтримку вчителів, які навчатимуть українських учнів, у підготовці

ними навчання німецької як другої мови. Планується також послідовно запропонувати практичні курси для учнів на різних рівнях. Перші курси вже відкрито. Вони надаються через веб – сайт QUA- LiS NRW , через освітню медіатеку землі Північний Рейн-Вестфалія та онлайн-школу LOGINEO землі Північний Рейн-Вестфалія.

Щоб отримати коротку інформацію про систему шкільної освіти землі Північний Рейн-Вестфалія, створена інформаційна листівка "Школа у землі Північний Рейн-Вестфалія" різними мовами, ознайомитися з якою можна за посиланням <https://www.schulministerium.nrw/schulsystem>. Ця інформаційна листівка є також українською мовою.

З теми "Мовна освіта" існують численні пропозиції:

- Міністерство освіти та у справах шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія надає школам у землі Північний Рейн-Вестфалія онлайн-брошуру "Педагогічна орієнтація з мовної освіти – Мовна освіта для одномовних та багатомовних дітей і підлітків на початковому ступені та середньому ступені I у землі Північний Рейн-Вестфалія", яка
- Щоб скласти коротке уявлення про школи, в яких навчаються українські учні, на сайті Земельного відомства зі шкільної інтеграції (www.lasi.nrw.de) створений інформаційний пул у сфері "Німецька як друга мова". Поряд з конкретними матеріалами та інформацією щодо пропозицій державного підвищення кваліфікації вчителів особливу роль тут відіграє федерально-земельна ініціатива BiSS-Transfer – передача мовної освіти, сприяння навчанню читанню і письму з академією BiSS землі Північний Рейн-Вестфалія <https://www.biss-akademie.nrw/>. Академія BiSS землі Північний Рейн-Вестфалія об'єднує, підтримує та супроводжує педагогічний персонал у сфері мовної освіти, аби забезпечити успішне навчання учнів за рахунок підвищення рівня знання мови, вміння писати і читати. При цьому в рамках федерально-земельної ініціативи BiSS-Transfer вона спирається на випробувані та перевірені концепції. До них відносяться, зокрема, концепції навчання мови учнів, які нещодавно іммігрували, на середньому ступені I та II. Зацікавлені школи всіх типів можуть приєднатися до однієї з вісімнадцяти шкільних мереж передачі знань на території землі, щоб мати змогу скористатися різноманітними пропозиціями з обміну, підвищення кваліфікації та професіоналізації, а також цілеспрямовано вдосконалювати свої концепції мовної освіти.

Агентство забезпечення якості та підтримки QUA-LiS землі Північний Рейн-Вестфалія на сайті <https://www.schulentwicklung.nrw.de/> опублікувало у контексті загарбницької війни Росії проти України пропозицію з підтримки, спрямовану на конкретних адресатів та створену з конкретного приводу, в якій розглядається ситуація українських дітей - біженців з точки зору шкільної перспективи з наданням відповідних порад та описом організаційних заходів, і яка дає всім задіяним у школі особам можливість усвідомленої організації процесу шкільної

інтеграції. Необхідну перекладацьку роботу за потреби доведеться виконувати із залученням додаткових ресурсів. З огляду на поточний попит шкіл, на основі спеціалізованих знань Агентства забезпечення якості та підтримки й уже наявних матеріалів з підтримки планується найближчим часом, у 2022-2023 навчальному році, реалізувати цифровий інформаційний інструмент з можливостями обміну для керівництва шкіл у співпраці з іншими земельними установами (такими як Земельне відомство зі шкільної інтеграції, LaSP), окружними управліннями та Міністерством освіти та у справах шкіл. З урахуванням ситуації наприкінці літа/восени 2022 року з напливом біженців з України, а також з огляду на відому на той момент потребу шкіл з цього питання після початку 2022/2023 навчального року потрібно перевірити, чи потрібні та наскільки потрібні додаткові інформаційні пропозиції та пропозиції обміну для інших груп адресатів у шкільній сфері.

Крім того, Агентство забезпечення якості та підтримки QUA-LiS землі Північний Рейн-Вестфалія публікує на порталі підтримки шкільної якості землі Північний Рейн-Вестфалія інші робочі матеріали та практичні приклади у сфері "Мова освіта та чутливе до мови (спеціалізоване) навчання": <https://www.schulentwicklung.nrw.de/referenzrahmen/index.php?bereich=1243>

Сайт агентства QUA-LiS землі Північний Рейн-Вестфалія призначений для надання інформації та підтримки всіх задіяних у школі людей у їхній повсякденній роботі у контексті кризової військової ситуації в Україні. Ця пропозиція призначена для різних цільових груп та містить матеріали за підтемами "Пропозиція та матеріали для вчителів", "Адміністративна підтримка для шкіл", "Шкільні мережі консультування та підтримки", "Ознайомлення з системою шкільної освіти в Україні", "Допоміжний матеріал для розмірковування та формування думки" та "Брошури і портали для надання інформації та підтримки". Поряд з конкретними практичними матеріалами, таких як листи батькам або структурні елементи для навчання, які можна пристосувати до реалій конкретної школи та одразу реалізовувати, є також коментовані списки посилань на довідкову інформацію та навчальні матеріали. Окрім пропозицій агентства QUA-LiS землі Північний Рейн-Вестфалія наводяться також відповідні посилання на сайти інших земельних установ. При цьому враховується як ситуація з дітьми та підлітками - біженцями, так і шкільне співтовариство у Німеччині загалом: <https://www.qualis.nrw.de/qualis/aktuelles/unterstuetzungsmaterialien-zur-kriegssituation-in-der-ukraine.html>

У брошурі "Як краще вчити німецьку у русі. Стимули та приклади того, як можна цілеспрямовано використати заняття спортом на початковому ступені і на середньому ступені I для сприяння використанню мови" (<https://msb.xn--broschren-v9a.nrw/mit-bewegung-besser-deutsch-lernen>) Міністерство освіти та у справах шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія дає стимули для мовної освіти учителям та іншим педагогам, які, наприклад, працюють у групах продовженого дня. За допомогою конкретних практичних прикладів продемонстровані можливості, як можна підтримати вивчення німецької мови, особливо для учнів, які нещодавно іммігрували, за допомогою відомих і вже перевірених рухів та ігор.

У новій брошурі "Навчання плаванню у школі" з текстами німецькою та українською мовами наведені двомовні поради та інформація для дітей та підлітків з невеликим досвідом плавання. Вона була видана Службою страхування від нещасних випадків землі Північний Рейн-Вестфалія спільно з Міністерством освіти та у справах шкіл. У цій брошурі три основні герої Хала, Амір і Ніко та їхній учитель плавання показують все, на що слід звернути увагу на уроках плавання. Одночасно можна відпрацьовувати слова за темою "плавання" за допомогою численних ілюстрацій і підписів до них двома мовами.

Служба страхування від нещасних випадків землі Північний Рейн-Вестфалія для підтримки учителів у їхній повсякденній педагогічній роботі опублікувала брошуру, в якій даються орієнтири щодо вирішення проблем з інтеграцією дітей та підлітків - біженців, пропонуються стратегії дій та стимули на цьому шляху: <https://www.unfallkasse-nrw.de/service/nachrichten/broschuere-gefluechtete-kinder-und-jugendliche-aus-der-ukraine-1781.html>

3.5 Здобуття кваліфікації вчителями, які вже працюють в системі, для викладання німецької мови як другої / німецької мови як іноземної, можливості здобуття кваліфікації в університетах

Державна система перепідготовки вчителів тримає наготові в якості заходу з підвищення кваліфікації розширення кваліфікації "Німецька як друга мова" для вчителів всіх шкільних форм (80 годин). За рахунок збільшених після 2015 року ресурсів кваліфікованих модераторів сьогодні є можливість короткочасно збільшити обсяги існуючих пропозицій відповідно до наявного попиту.

У сфері "Німецька як друга мова" по всій землі з 2016 року існує широка пропозиція з перепідготовки в рамках "Ініціативи з підвищення кваліфікації з дисципліни Німецька як друга мова". До цього часу вони були профінансовані землею за два цикли фінансування на суму понад 12 млн євро. Метою цих пропозицій є підготовка вчителів у школах та закладах освіти для дорослих, а також викладачів у професійному секторі до викладання німецької мови як другої мови, а також у відповідному контексті – до необхідної чутливої до мови педагогічної роботи. Зацікавлені особи можуть, у принципі, обрати між двома пропозиціями, які також доступні по всій землі:

- При здобутті базової кваліфікації (6 кредитів ECTS (Європейська система переведення і накопичення кредитів)) проводиться ознайомлення з основами викладання німецької мови як другої мови.
- Здобуття комплексної і поглибленої кваліфікації (30 ECTS).

Фінансування дає змогу університетам пропонувати учасникам безкоштовне навчання. Востаннє фінансування було продовжено до кінця 2023 року.

4. Допомога в управлінні у вигляді надання даних

Міністерство освіти та у справах шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія з 30 березня 2022 року щотижня збирає дані про учнів, які нещодавно іммігрували і які навчаються за програмою початкової підготовки (Скоригований офіційний збірник шкільних розпоряджень 13-63 № 3) у державних школах землі Північний Рейн-Вестфалія, за описаною нижче класифікацією.

Новими іммігрантами у контексті цього циркуляра вважаються учні:

- які вперше відвідують німецьку школу та ще не володіють німецькою мовою на достатньому рівні, щоб засвоювати уроки, або
- які при зміні ступеня школи (з початкового ступеня на середній ступінь I або з середнього ступеня I на середній ступінь II) чи школи через короткий час перебування у школі, яку вони залишають, ще не змогли здобути достатній рівень володіння німецькою мовою.

Через необхідність управління і планування в умовах надзвичайно високої імміграції з України запитуються також відповідні дані.

Зокрема зараз задіяні школи надають такі відомості

- кількість учнів, які нещодавно іммігрували та які навчаються за програмою початкової підготовки загалом, а також
 - з них кількість учнів, які нещодавно іммігрували з України та які навчаються за програмою початкової підготовки.
Учні з України, які навчаються за програмою початкової підготовки, додатково розподіляються на тих,
 - хто прибув до школи з останньої звітної дати, та
 - тих, хто уже до останньої звітної дати був у школі.
 - Кількість створених навчальних груп для вивчення німецької мови.

Зібрані таким чином дані відіграють ключову роль як для органів нагляду за шкільною освітою, так і для власників шкіл, в управлінні роботою школи на місці. За рахунок збирання з періодичністю раз на тиждень дані завжди мають високий рівень актуальності. Їхнє збирання безпосередньо у школах забезпечує до того ж високу точність та можливість складання звітності на основі єдиної системи класифікації.

Міністерство освіти та у справах шкіл землі Північний Рейн-Вестфалія надає вищезазначені дані органам нагляду за шкільною освітою та власникам шкіл щотижня в електронній формі.